

Skupno poročilo o identifikaciji ekosistemskih storitev na prizadetih območjih

DS 3.1- Razvoj in implementacija sistema spremljanja podnebnih sprememb na območjih NATURA 2000 v 3 deželah

Slovenska verzija št. 2

Avtorji: Alberto Barausse, Lara Endrizzi, Giovanna Guadagnin, Angelica Guidolin, Alessandro Manzardo, Irene Occhipinti, Mirco Piron

DS 3.1- Razvoj in implementacija sistema spremljanja podnebnih sprememb na območjih NATURA 2000 v 3 deželah

Izročljivi rezultati: AKT 5.2 - Skupno poročilo o identifikaciji ekosistemskih storitev na prizadetih območjih

Avtorji: Alberto Barausse, Lara Endrizzi, Giovanna Guadagnin, Angelica Guidolin, Alessandro Manzardo, Irene Occhipinti, Mirco Piron (Univerza v Padovi)

Revizija: Liliana Vižintin (Znanstveno-raziskovalno središče Koper - Mediteranski inštitut za okoljske študije), Monia Simionato (Dežela Veneto)

Za zbiranje podatkov o območjih NATURA 2000:

- Laguna Caorle - Izvir reke Tilment (IT3250033) - Izvir reke Tilment (IT3250040) - Valle Vecchia - Zumelle - Valli di Bibione (IT3250041): Marco Abordi (Terra srl), Giovanna Bullo (Veneto Agricoltura)
- Zgornja Beneška Laguna (IT03250031): Pierluigi Matteraglia (SM.SR.srl)
- Cavana iz Tržiča (IT3330007): Francesca Visintin (eFrame srl), Saul Ciriaco (Shoreline scarl), Sara Menon (Shoreline scarl)
- Naravni rezervat Škocjanski zatok Škocjanski zatok - Val Stagnon (SI5000008, SI3000252): Liliana Vižintin, Suzana Škof, Cecil Meulenberg - (Znanstveno-raziskovalno središče Koper - Mediteranski inštitut za okoljske študije)

Poročilo je bilo pripravljeno v sodelovanju z:

- Dežela Veneto: Stefano Boscolo, Chiara Tosini
- Univerza v Padovi: Alberto Barausse, Lara Endrizzi, Giovanna Guadagnin, Angelica Guidolin, Alessandro Manzardo, Irene Occhipinti, Mirco Piron
- Občina Tržič: Francesca Visintin (eFrame srl), Saul Ciriaco (Shoreline scarl), Sara Menon (Shoreline scarl)
- Regionalni razvojni center Koper: Tadej Žilič
- Znanstveno-raziskovalno središče Koper - Mediteranski inštitut za okoljske študije: Liliana Vižintin, Suzana Škof, Cecil Meulenberg

Založnik: Dežela Veneto

Urednika: Giovanni Simonato, Monia Simionato, Daniela Bidoggia

Prevajalska agencija: Arkadia Translations

Prva izdaja - 2022

Kraj in datum: Benetke, 2022

Ta publikacija je na voljo v elektronski obliki na elektronski naslov: www.ita-slo.eu/eco-smart

Splošni cilj projekta ECO-SMART je oceniti, preizkusiti in promovirati plačilne sisteme za ekosistemske storitve (PES), kot orodje za izboljšanje sposobnosti spremljanja podnebnih sprememb. Projekt načrtuje razvoj ustreznih prilagoditvenih ukrepov podnebnim spremembam, ki bi lahko okrepi odpornost območij in izboljšali ohranjanje habitatov na območjih Natura 2000.

Vodja projekta: Mauro Giovanni Viti (Dežela Veneto)

Partnerji projekta:

VP: Dežela Veneto - U.O. - Regionalna strategija za biotsko raznovrstnost in parke (Italija)

PP2: Občina Tržič (Italija)

PP3: Univerza v Padovi - Oddelek za industrijsko inženirstvo (Italija)*

PP4: Regionalni razvojni center Koper (Slovenija)

PP5: Znanstveno-raziskovalno središče Koper - Mediteranski inštitut za okoljske študije (Slovenija)

*Poročilo je bilo pripravljeno v sodelovanju z Oddelkom za biologijo Univerze v Padovi.

Objava sofinancirana v okviru Programa sodelovanja Italija-Slovenija 2014–2020 iz sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj in nacionalnih sredstev.

Vsebina te publikacije ne odraža nujno uradnih stališč Evropske unije. Odgovornost za vsebino te publikacije pripada avtorju, ki je naveden v kolofonu publikacije.

© Dežela Veneto 2022

Ta publikacija je zaščitena z avtorskimi pravicami, vendar jo je mogoče reproducirati na kakršen koli način brez plačila ali predhodnega dovoljenja za namene poučevanja in raziskovanja, ne pa tudi za nadaljnjo prodajo.

KAZALO

1. UVOD	2
2. MATERIALI IN METODE	2
3. OPIS OBMOČIJ V DEŽELE VENETO	5
3.1A OPIS OBMOČJA: ZGORNJA BENEŠKA LAGUNA (IT3250031)	5
3.2A UPRAVLJANJE MOKRIŠČA	8
3.3A VIRI TVEGANJA ZA EKOSISTEM LAGUNE	8
3.1B OPIS OBMOČJA: LAGUNA CAORLE - IZVIR REKE TILMENT (IT3250033), IZVIR REKE TILMENT (IT3250040), VALLE VECCHIA - ZUMELLE - VALLI DI BIBIONE (IT3250041)	9
3.2B UPRAVLJANJE MOKRIŠČA	10
3.3B VIRI TVEGANJA ZA EKOSISTEM LAGUNE	10
4. OPIS OBMOČIJA OBČINA TRŽIČ	12
4.1 OPIS OBMOČJA: CAVANA DI MONFALCONE (IT3330007)	12
4.2 UPRAVLJANJE REZERVATA	13
5. OPIS OBMOČIJA SLOVENIJE (KOPER)	14
5.1 OPIS OBMOČJA: NARAVNI REZERVAT ŠKOCJANSKI ZATOK - VAL STAGNON - (SI5000008, SI3000252)	14
5.2 UPRAVLJANJE MOKRIŠČA	15
6. REZULTATI IN KOMENTARJI	16
6.1 VENETO	17
6.2 FURLANIJA - JULIJSKA KRAJINA	31
6.3 SLOVENIA	34
7. BIBLIOGRAFIJA	43

1. UVOD

Namen tega poročila je ponazoriti rezultate o identifikaciji ekosistemskih storitev, ki smo jo razvili v okviru projekta ECO-SMART.

2. MATERIALI IN METODE

Referenčni sistem, ki je izbran za identifikacijo ekosistemskih storitev, ki so prisotne na različnih območjih, je:

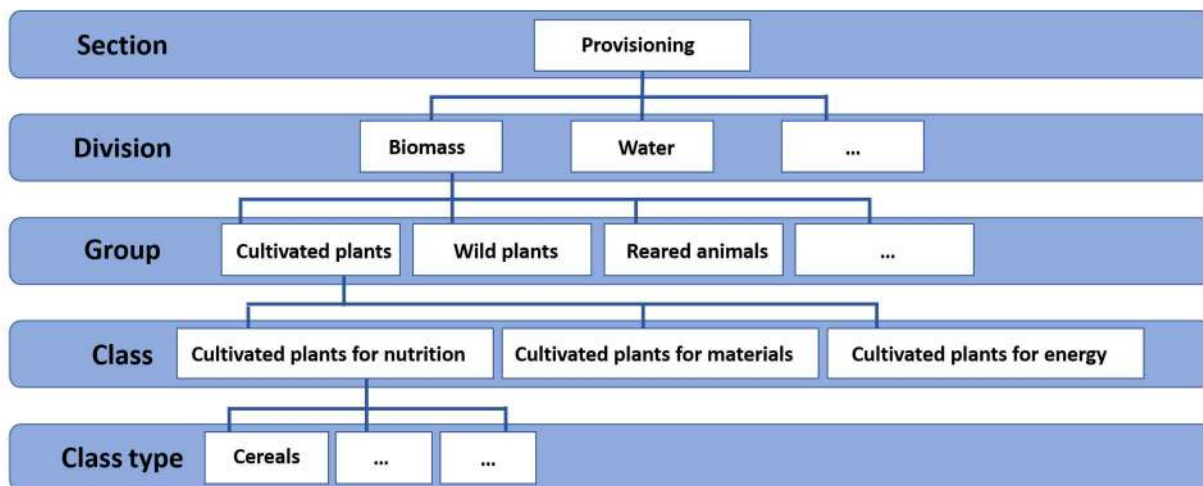
Common International Classification of Ecosystem Services (v nadaljevanju CICES), klasifikacijski sistem ekosistemskih storitev, ki ga je razvila Evropska agencija za okolje (EEA).

Trenutna klasifikacija CICES (različica 5.1) je organizirana v hierarhični strukturi, ki je razdeljena na pet ravni (slika 1), od najbolj vključujočih in splošnih do najbolj specifičnih:

- 1) **»Section/Odsek«**: vsako ekosistemsko storitev je mogoče izslediti do ene od naslednjih kategorij.
 - a. **»Provisioning services/nabavne storitve«**: ta razdelek vključuje vse vire, ki se uporabljajo v prehrani, pri proizvodnji materialov ali energije. Viri so lahko biotičnega ali abiotičnega izvora (vključno z vodo).
 - b. **»Regulating and maintenance services/storitve uravnavanja in ohranjanja«**: ta razdelek vključuje vse načine, na katere lahko živi organizmi ali abiotski dejavniki vplivajo na okoljske spremenljivke, ki vplivajo na zdravje, varnost in udobje ljudi.
 - c. **»Cultural services/kulturne storitve«**: vsi nematerialni in običajno neporabni učinki ekosistema (biotski in abiotski), ki vplivajo na fizično in duševno stanje ljudi. Kulturne storitve lahko predstavljajo posamezne vrste, habitati ali celotni ekosistemi, tako popolnoma naravni kot z antropogenimi elementi.
- 2) **»Division/Divisione«**: razdeli odseke na glavne učinke ali procese. Še posebej:
 - a. Nabavne storitve se delijo na dobavo biotske biomase in abiotske storitve, ki so povezane z vodno oskrbo ali druge vrste (npr. rudarjenje).
 - b. Storitve uravnavanja in ohranjanja vključujejo:
 - i. storitve za pretvorbo in nevtralizacijo biokemičnih ali fizikalnih vložkov, kot so odpadki, strupene snovi ali druga onesnaževala;

- ii. storitve uravnavanja, ki razporejajo različne načine, na katere lahko živi sistemi spreminjajo kemično-fizične in biološke pogoje okolja.
- c. Kulturne storitve lahko razdelimo tudi na biotične in abiotske.

3) »Group/Skupina, Class/Razred« in »Class Type/Razred Tipa«: predstavljata vse bolj specifične nadaljnje stopnje podrazdelka, ki so potrebne za identifikacijo različnih storitev, ki jih je mogoče konkretno identificirati, in na koncu predlagata merske enote/kazalnike za merjenje posebnih ekosistemskih storitev, ki so povezani z viri in storitvami.

Slika 1: Hierarhična struktura CICES 5.1 (primer je povzet po <https://cices.eu>, ki smo ga pregledali 30.10.20)

V prvi zbirki podatkov so bili identificirani habitati, ki so prisotni na projektnih območjih, in z njimi povezane ekosistemske storitve, ki so bile opravljene. Preko soočenja z deležniki so bile nato identificirane najpomembnejše ekosistemsketoritve. Na teh storitvah je bila nato izvedena druga preiskava. Ta postopek je opisan v "Postopku identifikacije ESS" projekta ECO-SMART.

Projektni partnerji treh pregledanih območij so bili pozvani, da opišejo ekosistemske storitve, ki so prisotne na območjih, ki se preučujejo v skladu z zgoraj opisano shemo CICES 5.1. Vsak partner je prejel list za zbiranje podatkov, ki vsebuje 90 vrst ekosistemskih storitev, ki bi lahko bile prisotne na interesnih območjih po kriterijih

CICES. Kandidati so bili pozvani, da opredelijo ne le prisotnost ali odsotnost ekosistemske storitve, temveč tudi njeno dejansko pomembnost v kontekstu območja, ki nas zanima, s kratkim opisom slednjega in vključenih interesnih skupin.

3. OPIS OBMOČIJ V DEŽELE VENETO

Območja:

- Zgornja beneška laguna (IT3250031)
- Laguna Caorle - Izvir reke Tilment (IT3250033)
- Izvir reke Tilment (IT3250040)
- Valle Vecchia - Zumelle - Valli di Bibione (IT3250041)

3.1a Opis območja: Zgornja beneška laguna (IT3250031)

Zgornja beneška laguna vključuje mokri ekosistem, ki je prisoten na ozemljih občine Benetke, Cavallino Treporti, Jesolo, San Donà di Piave, Musile di Piave in Quarto d'Altino. Laguna je od morja ločena z obalnim pasom, ki se razteza od izliva rek Sile in Piave, ki ga prekinjajo le zalivi Lido, kar daje sistemu bočat značaj ter konformacijo kopnega in morskega dna. Obrobje lagune na severu opredeljujejo ribiške doline, območja lagune, ki so ločena od odprte lagune z ograjami ali nasipi, kjer se izvaja valikultura, praksa ekstenzivnega ribogojstva.

Značilni element pokrajine Zgornje lagune predstavljajo peščeni nasipi, ki obsegajo površino okoli 15 km² in imajo nenadomestljivo vlogo v hidromorfoloških in gradbenih procesih celotnega sistema; ti deli ozemlja imajo dejansko sposobnost ohranjanja svoje nadmorske višine na konstantni ravni zaradi ravnotežja med rastjo, površinskim odlaganjem usedlin in organske snovi v obdobjih potopitve ter izgubo nadmorske višine zaradi razpadanja organske snovi in zbijanja.

Celoten sistem lagun je torej odvisen od ravnotežja med prispevkom trdnih snovi iz morja in rek ter erozijskim delovanjem valov in plimovanja, k čemur moramo prišteti tudi nihanje morske gladine (evstatizem): le, če erozija in sedimentacija se kompenzirata, lahko okolje lagune preživi.

Okolje beneške lagune je bilo v zadnjih stoletjih močno spremenjeno zaradi različnih naravnih in antropogenih dejavnikov. Pogrezanje in evstatizem sta drastično spremenila razmerje med zemljo in vodo, sedimentno ravnovesje lagune pa je bilo močno spremenjeno; tri reke, Brenta, Sile in Piave, ki so se prvotno izlivala v laguno, so bile v preteklosti preusmerjene v morje in trenutno se v laguno priteka le nekaj manjših rek z rečnim sedimentom, ki se je zmanjšal za več kot 20-krat. V devetnajstem stoletju sta torej gradnja zalivov v lagune in gradnja valobranov še dodatno zmanjšala prispevek peska iz morja.

Območje lagune, ki samo po sebi predstavlja prednostni habitat (1150 *), sestavljajo plitva vodna telesa ("močvirja", "slumovi", "jezera" in zemljišča, ki so občasno

potopljena zaradi vpliva plime ("peščeni bregovi" in "velme"), razvejana s številnimi naravnimi in umetnimi kanali ("ghebi"), ki tvorijo več kot 1500 kilometrov dolgo mrežo, ki zagotavlja širjenje plimskih tokov do meje s celino.

Vodne odseke in kanale kolonizirajo tako imenovani "morski fanerogami": na območjih z omejeno slanostjo, prava morska trava (*Zostera marina*) in mala morska trava (*Nanozostera noltii*), kjer se slanost poveča, cimodoceja (*Cymodocea nodosa*). Slana travišča (habitat 1140), ki nastanejo le v času oseke, so na splošno brez višjih rastlinskih združb in so, nasprotno, prekrita s populacijami modrih alg in diatomejev ter postajajo življenjski prostor velikega pomena za prehrano ptic.

Najbolj prepoznaven element lagunske pokrajine pa dajejo peščenimi nasipi s svojimi halofilnimi združbami, ki jih tvorijo rastline, ki so zaradi visoke koncentracije soli sposobne preživeti svoj življenjski cikel v neprijaznih okoljih za druge rastlinske vrste, kjer je slanost celo trikrat višje od morske.

Čeprav so med različnimi peščenimi nasipi očitne razlike, ima vegetacija, ki jo gostijo, dve skoraj stalni značilnosti: zmanjšano raznolikost vrst in variacijo v sestavi glede na morfologijo tal. Ta zadnji znak povzroči, da se v slanem močvirju nastane tako imenovani pojav, znan kot "zoniranje", tako da to nikoli ni popolnoma enotno, vendar je mogoče razlikovati kompleks "mikrohabitatov", ki mu ustrezajo različne skupnosti. Na najbolj depresivnih območjih, skoraj nenehno potopljenih, se razvije endemična severnojadrska združba (*Limonio narbonensis-Spartinetum maritimae*), v kateri prevladujejo peščeni nasipi (*Spartina maritima*) (habitat 1320), ki s svojimi močnimi koreninami pripomore k utrjevanju bočičnega blata.

Po drugi strani pa blatna območja, ki so le občasno potopljena z bočato vodo, kolonizirajo enoletne halo-nitrofilne vrste, splošno znane kot osočnik (*Salicornia spp.*). Med njimi si zasluži posebno pozornost venetski osočnik (*Salicornia veneta*), severnojadrska endemična in prednostna vrsta, ki tvori skoraj čiste populacije, kjer se bočata voda zadržuje zelo dolgo (habitat 1310). Na območjih, kjer je, nasprotno, vznik daljši, kar ima za posledico visoko koncentracijo soli v tleh, se razmnožujejo združbe, v katerih prevladujejo trajnice (*Sarcocornia spp.* in *Arthrocnemum*) (habitat 1420), a v katerih je enostavno najti navadni limonij (*Limonium narbonense*), morsko travo (*Puccinellia palustris*), zelnato žago (*Suaeda maritima*) in morsko zvezdo (*Aster tripolium*). Na naprednejših postajah pa prevladujejo prava slana travišča (1410), ki se razvijajo na precej vlažnih tleh, z različnim ločjem (*Juncus maritimus*, *Juncus gerardii* idr.), zelnato žago (*Puccinellia palustris*), navadnim limonijem (*Limonium narbonense*) in morsko zvezdo (*Aster tripolium*).

Končno, kjer potopitev postane občasen dogodek, se razvijejo halofilna travišča, za katere so značilne trajne zelnate vrste, ki pripadajo predvsem rodu *Limonium* (habitat 1510 *).

Tam, kjer se slanost zmanjša, se pojavi in včasih prevladuje navadni trstič (*Phragmites australis*), zelo pogosta vrsta, ki na nekaterih območjih tvori goste trstičje in ustvarja idealno življenjsko okolje za številne vrste vodnih ptic, ki so koncentrirane zlasti v času selitvene in zimske sezone. Večino vodnih ptic, ki so odvisne od lagunskih muljastih

sestav, predstavljajo obrežne ptice, katerih prezimujoče populacije dosegajo ustrezne velikosti na nacionalni ravni, predvsem spremenljivi prodnik (*Calidris alpina*). Nekaj vrst o pobrežnikih, na splošno zelo specializiranih, gnezdi v najbolj nedotaknjenih in stabiliziranih peščenih nasipih, ki jih le redko prizadenejo plimski pojavi. Nekatere od teh so precej redke na nacionalni ravni, kot je kričava čigra (*Thalasseus sandvicensis*), za katero beneška laguna predstavlja drugo italijansko najdišče in eno redkih znanih po Sredozemlju.

Lagunska populacija rdečenogega martinca (*Tringa totanus*) predstavlja kar 80% celotne italijanske gnezditvene populacije. Vendar pa so sladkovodna in rahlo bočata okolja, t.i. doline, tiste, ki privabljajo izjemno veliko vodnih ptic, tako, da lahko celotno območje lagunskih dolin štejemo za najpomembnejše mokrišče v Italiji za prezimovanje vodnih ptic. Najpomembnejši podatki so za družino rac (*Anas penelope*, *A. crecca*, *A. platyrinchos*, *A. acuta* itd.). Razmnožuje se le nekaj vrst, ki so večinoma povezane s trstjem in odprtimi površinami: to je zlasti rjavi lunj (*Circus aeruginosus*) in močvirski lunj (*Circus pygargus*). V času selitve in prezimovanja so prisotne številne druge vrste. Enako pomembne so čaplje, pri katerih zgleda, da se njihovo število povečuje, zlasti kar zadeva populacijo vijolične čaplje (*Ardea purpurea*), za katero je Beneška laguna eno najpomembnejših gnezdišč v Italiji. Za nekatere od teh vrst je območje doline lagune kraj prezimovanja: na primer kvakač (*Nycticorax nycticorax*), mala čaplja (*Egretta garzetta*), siva čaplja (*Ardea cinerea*) in velika bela čaplja (*Ardea alba*).

3.2a Upravljanje mokrišča

Celotno območje lagune je UNESCO razglasil za svetovno dediščino in je skoraj v celoti opredeljen kot posebno zaščiteno območje in posebno varstveno območje v omrežju Natura 2000.

S posebnim državnim zakonom št. 171/73 in kasnejšimi je bilo uvrščeno pod zaščito in označeno kot območje, ki bo podvrženo varovanju krajine preko PTRC in PALAV.

3.3a Viri tveganja za ekosistem lagune

Glavne elemente okoljskega pritiska, ki je prisoten v sistemu, je mogoče pripisati zlasti naslednjim vidikom in težavam:

- Nihanja pri ravni plime in oseke s tveganji potopitve in spremembami povezljivosti;
- Sprememba habitatov z regresijo ali izginotjem vmesnih habitatov, kot so blatne ravnice in peščeni nasipi zaradi erozije antropogenega izvora;
- Pomembna izguba usedlin, ki se ne nadomesti z enako stopnjo morskega uvoza;
- Izgradnja mobilnega jezovnega sistema MOSE proti visoki vodi, ki zmanjšuje izmenjavo z morjem, kar lahko povzroči stagnacijo vode;
- Meridionalizacija podnebja;
- Onesnaževanje vode (petrokemični center Marghera, kmetijstvo, ribogojstvo).

3.1b Opis območja: Laguna Caorle - Izvir reke Tilment (IT3250033), Izvir reke Tilment (IT3250040), Valle Vecchia - Zumelle - Valli di Bibione (IT3250041)

"Sistem lagune Caorle" vključuje mokrišča, ki so prisotna na ozemljih občin Caorle, San Michele al Tagliamento in Concordia Sagittaria, ki so večinoma vključena v evropsko ekološko omrežje Natura 2000 in v deželno omrežje in imajo okoljske omejitve in/ali za katera velja zaščitna zakonodaja z Deeželnim načrtom za teritorialno koordinacijo. Območje ima obsežno mrežo vodnih poti, tako naravnih kot umetnih, slednje pa so povezane z melioracijskim sistemom. Glavne reke so Tilment, alpskega izvora, Livenza, ki se napaja iz predgorskega kraškega izvira, in Lemene, reka kraškega izvora. Omeniti velja tudi reke Loncon, Reghena in Lugugnana, kanal Nicesolo in kanal Lovi, ki sta opredeljena tudi kot lagunski kanali, saj prečkata in napajata laguni Caorle in Bibione, ter z njimi povezane razvejanosti in sosednja območja širjenja, ki imajo nasipe in slana močvirja, ki se križajo in se nato zbirajo v lagunah Caorle in Bibione.

V obalnem in lagunskem predelu predstavlja območje posebnosti obalne, delte in lagunske ravnine, ki jo sestavljajo sipine, predelana območja lagun in otoki. Zlasti na območju izliva Tilmenta in na območju Valle Vecchia so prisotni nedavni koridorji sipin, ki jih sestavljajo precej ali izjemno apnenčasti obalni pesek in ravninski lagunski otoki, ki jih tvorijo obalni pesek in precej ali izjemno apnenčasto lagunsko blato. Na območjih v bližini glavnih rečnih tokov se nahajajo grbine, vdolbine in prehodna območja, ki so značilna za poplavno ravnico, kjer najdemo izjemno apnenčasti pesek in mulj, ki prihajata iz nanosa rek Livenza in Tilment. V osrednjem predelu pilotnega območja, v stiku z območji lagun, se nahajajo predelana močvirnata območja, na površini pa se kopičijo organske snovi.

Vegetacijo, ki je še posebej ekološko pomembna, sestavljajo predvsem obalni gozdički borovcev, ki jih sestavljajo antropogene formacije pinije, črnega hrasta ali obalnega gozda na vodnih tleh. Te formacije se dvigajo vzdolž obalnega pasu blizu izliva reke Tilmenta in blizu Valle Vecchia. Druge formacije, ki jih najdemo na pilotnem območju, so: obalno grmičevje, nasadi vrbe in obrežne formacije ter v manjši meri gozd puhastega hrasta in gabrovca. Na območju izliva reke Tilmenta obstajajo tudi pionirska združenja, za katere je značilno redčenje travnatih sredozemskih vrst v korist hribovitih ali gorskih entitet. Ob obalah je značilna vegetacija obalnih sipin, ki se glede na vrsto sipin razlikujejo po conah.

Opozoriti je treba na prisotnost nekaterih mokrišč, na območjih za sipinami, v bližini izliva reke Tilmenta in v Laguni del Mort, na katerih se razvijajo trstične površine in halofilna vegetacija. Podobna vegetacija se nahaja naposled tudi znotraj lagun Caorle in Bibione ter v močvirju Zumelle, kjer rastlinsko komponento v bistvu sestavljajo travnati in halofilni grmovi, vključno z endemično vrsto *Salicornia veneta* in *Limonium serotinum*. Drugi dragoceni vegetacijski nastanki so omejeni na območja v bližini glavnih rek in vključujejo tipično obrežno vegetacijo, ki je včasih povezana s šašjem,

trstičjem in obrežnim ločjem. Končno je tu še prisotnost, čeprav relativna, navadnega gozda z *Quercus robur*, *Acer campestre*, *Fraxinus ornus* in *Ulmus minor*.

Najpomembnejši deli mokrišč, ki so prisotni na tem območju, so tisti, ki predstavljajo zaprte ribiške doline, za katere je značilna nadzorovana izmenjava z laguno. Sistem poselitve predstavlja visoko urbanizirano obalo s pomembnimi obmorskimi kraji, obsežno ozemlje za njimi, za katerega je značilno visoko razvito kmetijstvo na nedavno pridobljenih zemljiščih, in naseljena središča s pomembno prisotnostjo elementov zgodovinske in kulturne vrednosti.

3.2b Upravljanje mokrišča

Mokriščna pogodba pri »Sistemu Lagune Caorle« je nastala kot cilj projekta Interreg-Med WETNET - usklajeno upravljanje in povezovanje sredozemskih mokrišč - ki vključuje deset partnerjev iz šestih evropskih držav. Projekt WETNET je namenjen večstranskemu upravljanju za sredozemska mokrišča, da bi ohranili in izboljšali ekosisteme mokrišč in lokalnih sistemov, ki jih obdajajo.

"Sistem lagune Caorle" je bil v okviru projekta opredeljen kot območje, kjer se lahko eksperimentira s tem orodjem upravljanja zaradi pomena prisotnih mokrišč in habitatov.

Cilj projekta je izboljšati usklajevanje med različnimi ravni prostorskega načrtovanja in organi, ki so odgovorni za njihovo upravljanje, hkrati pa omejiti konflikte med gospodarskimi dejavnostmi in zahtevami za ohranjanje s pomočjo skupnih izbir in rešitev v okviru vključujočega participativnega procesa.

Varstvo narave (Direktiva 92/43/EGS "Habitat" in Direktiva 2009/147/ES "Ptice"), hidravlična varnost (Direktiva 2007/60/ES imenovana "Poplave") in kakovost vode (Direktiva 2000/60/ES), skupaj s kakovostjo rečnega in lagunskega okolja ter območja porečja (biotska raznovrstnost, ekološke povezave, ekosistemske storitve itd.) predstavljajo prednostne cilje pri upravljanju sistema lagun Caorle.

3.3b Viri tveganja za ekosistem lagune

Glavne elemente okoljskega pritiska, ki je prisoten v sistemu, je mogoče pripisati zlasti naslednjim vidikom in težavam:

- manjša razširitev površine in volumna, ki je na voljo za tavanje plime znotraj lagune;
- zmanjšana prisotnost tipičnih območij lagun, kot so blatne ravnice in peščeni nasipi;
- zakopavanje kanalov, kar dodatno omejuje obseg trgovanja;
- na območju, ki je najbolj oddaljeno od izliva, je prisotna voda s slanostnimi lastnostmi, ki niso združljive z rejo dragocenih ribjih vrst v ribiških dolinah;

- zaradi krize valikulture (ribogojstvom v italijanskih lagunah) je sedanja raba usmerjena predvsem v ribolovske dejavnosti in ne na upravljanje ribiške proizvodnje in uživanje v okolju;
- zmanjšana izmenjava vode med dolinami in kanali zaradi hidravličnih razmer;
- visoka hidravlična nevarnost v primeru poplavljanja reke Tilment in aktiviranja kanala Cavrato (preliv reke Tilment);
- tveganje urbanih preobrazb, ki bi lahko resno ogrozile območja, ki imajo trenutno okoljsko vrednost;
- prisotnost nenadzorovanega in nevzdržnega vodnega prometa zaradi količine plovil in njihove hitrosti, ki povzroča nastanek valovnega gibanja, ki je odgovoren za erozijo brežin kanalov in morfologije lagun, pa tudi vir motenj in onesnaževanja;
- tveganje izgube vrednosti kulturne dediščine, ki jo predstavljajo najbolj pristni izrazi civilizacije lagune, kot so tradicionalni ribolov, gradbena umetnost »casone caorlotto«, beneško veslanje in tradicionalno manjše ladjedelništvo.

(Mokriščna pogodba sistema lagune Caorle; www.bonificavenetorientale.it)

4. OPIS OBMOČIJA OBČINA TRŽIČ

Območje: Cavana di Monfalcone (IT3330007)

4.1 Opis območja: Cavana di Monfalcone (IT3330007)

Rezervat Cavana di Monfalcone se nahaja na prehodnem območju med spodnjo soško nižino in Jadranskim morjem, se razteza med kanalom Tajada, kanalom Brancolo, morjem in nedavno urbanizacijo Marine Julia. Večji del (84,8 %) vključuje občino Monfalcone, v manjšem delu občino Staranzano (3,3 %) in precejšnji del je na morju (11,9 %). Del območja vključuje veliko melioracijo Brancolo, kjer so v veliki meri prisotni ekstenzivni monokulturni posevki. Lokacija je vredna, ker so prisotna območja kraških izvirov v bližini morja, ki so se uprla melioraciji in intenzivni industrializaciji, ki je prisotna v bližini lokacije. Območje se razvija na ilovnatih in peščenih tleh poplavnega izvora in vključuje tudi obalni pas. Na območju so vodne poti, ki izvirajo iz pojavov kraških izvirov. Kraški izviri se izlivajo v morje skozi vincianska vrata, ki, delno odprta, omogočajo omejen dvig morskih voda. Mokrišče je dobilo ime po zavetiščih za čolne: »kavana« v beneškem narečju. Na tem območju hitro preklopite iz sladke v slano vodo in nato iz šasja v peščene nasipe.

Med redke rastlinske vrste, ki so povezane s to tipologijo vlažnega okolja, najdemo *Cirsium canum*, *Euphrasia marchesettii*, *Gentiana pneumonanthe* in *Orchis palustris*. Območje vključuje mokrišče z velikim obsegom trstja vrste *Phragmites australis*. Po drugi strani, na delih z večjo slanostjo je prisotna združba *Bolboschoeno-Phragmitetum communis*. Obstajajo tudi številne naravne vire kraških izvirov, ki jih zaseda šaš *Cladium mariscus*. V kontekstu halofilne vegetacije so bila ugotovljena pionirska združenja brakičnih tal, ki jih večinoma sestavljajo vrste, kot sta *salicornia* in "*Sueda maritima*", ki kolonizirajo predvsem tla, ki so občasno poplavljeni, z malo organskih snovi in nitratov, ter slana in somornata travišča, na katerih prevladujejo trave in ločje, kot sta *Puccinellia palustris* in *Juncus maritimus*. Poleg vodnih rastišč, močvirja, šasja, trstičja je nekaj vlažnih travnikov s številnimi vrstami orhidej in redkih vrst. Nekateri deli rastišča so pokriti z nasadi vrbe z jesenovo vrbo (*Salix cinerea*), ki se včasih povezujejo z vlažnimi gozdovi. V zadnjih letih je območje gostilo nekaj gnezdečih parov močvirskega lunja (*Circus pygargus*) in rjavega lunja (*Circus aeruginosus*). Poleg tega je v zimski sezoni tam pepelasti lunj (*Circus cyaneus*). V mokriščih običajno najdemo različne vrste Čaplje: *Egretta garzetta*, *Egretta alba*, *Nycticorax nycticorax*, *Ardeola ralloides*, *Ixobrychus minutus*, *Botaurus stellaris*, *Chardriiformis*, *Anatidae*.

Iz krajinskega vidika je območje povezano z morsko obalo Marine Julia in Lido di Staranzano, za katere je značilna prisotnost dinamičnih mokrišč in velikih higrofilnih nasadov. Če povzamemo, območje zato vsebuje visoke geomorfološke in naravoslovne

vrednosti, ki so vstavljene v zelo produktiven kontekst med kopnim in morjem.
(ambientalistimonfalcone.it;))

4.2 Upravljanje rezervata

Močvirje Cavana je zaščiteno kot območje pomembno za Skupnost (SCI) posebna ohranitvena območja (SAC) "Cavana di Monfalcone" in je trenutno SAC (posebno ohranitveno območje v skladu z evropsko direktivo o "Habitatih"). Ustanovljen je bil kot deželni biotop v skladu z deželnim zakonom 42/96 in je bil vključen tudi kot IBA (območje pomembnih ptic) soškega izliva, otoka Panzano della Cona in zaliva Panzano.

5. OPIS OBMOČIJA SLOVENIJE (KOPER)

Območje: Naravni rezervat Škocjanski zatok - Val Stagnon - (SI5000008, SI3000252)

5.1 Opis območja: Naravni rezervat Škocjanski zatok - Val Stagnon - (SI5000008, SI3000252)

Opis je vzet neposredno s strani upravljavca Naravnega rezervata Škocjanskega zatoka DOPPS - BirdLife Slovenia (<https://www.skocjanski-zatok.org/it/>).

Obrisi Tržaškega zaliva so se oblikovali v kvartarju, ko je nastala jadranska morska kotanja in se je izoblikovala njena sedanja obala. Iz plitvega zaliva je molel osamljen Koprski otok (Insula Capritana). V Koprskem zalivu sta bila dva manjša zaliva: Stanjonski (Škocjanski), vzhodno od Koprskega otoka in manjši, a globlji zaliv Polje (Val di Campi), severno od izliva reke Rižane. Reki sta odlagali naplavine na dno zaliva. Z velikimi količinami prod, peska in ilovice, ki jih je reka Rižana odlagala okoli Sermina in ob izlivu, je oblikovala obsežno ravnico in delto, ki sta zožili preliv v Škocjanski zaliv.

Nastanek Škocjanskega zaliva in kasneje zatoka je ozko povezan z urbanim razvojem samega mesta Koper in njegove okolice, že v času Rimljanov. Med prve zametke nastanka bi lahko uvrstili že urejanje površin za soline. V času Beneške republike po letu 1279 se je solinarstvo ob zalivu močno razmahnilo. Soline so z nasipi zaščitili pred plimovanjem in rečnimi poplavami ter uredili mrežo kanalov za odvajanje vode. Južno od Koprskega otoka so zgradili Semedelske soline, ki so v polkrogu oklepale otok. Ob izlivu Rižane in v zalivu Polje so uredili večje, Serminske soline. Soline so uredili tudi ob vzhodnem obrobju Škocjanskega zaliva.

Po zatonu Beneške republike so začele propadati tudi soline. Zaradi padca cene soli so bile soline do leta 1911 popolnoma opuščene. Naslednja tri desetletja so bile prepuščene različnim vremenskim vplivom. Večkrat jih je zalilo tudi morje. Zato se je takratna italijanska oblast odločila za izsušitev opuščenih solin in regulacijo vodotokov. V obdobju 1932-1939 je bila izvedena večina vodnoureditvenih del. Najprej so začeli urejati prostor pod Semedelo. Zgradili so obmorske varovalne nasipe, obrobne kanale, vodne zbiralnike, izsuševalne jarke, postavili so vodne črpalke ter regulirali izlivni del korita Badaševice. Vzporedno s temi deli so zasipavali Semedelsko bonifiko in so jo spremenili v kmetijsko zemljišče. Ko je bila zasuta, je postal Koper dokončno povezan s kopnim. Vzhodno od te povezave, pod Škocjanskim hribom, pa je nastal plitev obrobni zaliv. Ta se je z leti stabiliziral in postal pomembno bivališče morskih in obmorskih rastlin in živali. V začetku šestdesetih let 20. stoletja so ob samem mestu Koper začeli graditi pristanišče, ki se je širilo proti Ankaranu. Otoško mesto je izgubljalo svojo prvobitnost. Škocjanski zaliv pa je postajal čedalje bolj zaprt, postal je zatok. Danes je ta delček slovenskega morja, ujet med Koprom, koprsko lukco in obalno avtocesto poslednja živa priča, da je bil Koper nekoč res otok.

Zaradi prepleta brakičnih (polslanih) in sladkovodnih življenjskih okolij je Škocjanski zatok neglede na majhno površino, ki jo pokriva, zelo pestro okolje. Skoraj tri četrtine površine naravnega rezervata obsega polslana laguna. Z gnezditvenimi otočki, morskimi močvirji in poloji predstavlja dom številnih redkih živalskih in rastlinskih vrst. Med rastlinami so najbolj znane slanuše, ki v Sloveniji poleg Škocjanskega zatoka uspevajo le še v Sečoveljskih in Strunjanskih solinah.

5.2 Upravljanje mokrišča

Leta 1998 je bilo območje Val Stagnon z Zakonom o naravnem rezervatu Val Stagnon razglašeno za naravni rezervat (Uradni list RS, št. 20/98). Stopnja zaščite ustreza IUCN kategoriji IV.

V rezervatu je prepovedano (<https://www.skocjanski-zatok.org/it/>):

- Uvajanje odpadne vode, industrijske vode in tekočih odpadkov,
- Povzročati poslabšanje vode ali tal,
- Spremeniti vodni režim,
- Graditi zgradbe ali odlagati opremo,
- Odlagati odpadke,
- Onesnaževati zrak z emisijami snovi znotraj rezervata,
- Uporaba kemičnih gnojil in rastlinskih snovi,
- Lov, nabiranje, vznemirjanje, ulov ali ubijanje živali v vseh fazah razvoja,
- uničevanje ali poškodovanje območij za razmnoževanje, gnezdenje, hranjenje in počivanje,
- spreminjanje oblike in sestave površin,
- povzročanje hrupa, eksplozij ali tresljajev ter umetno osvetljevanje živali in njihovih habitatov,
- uporabljati vozila ali čolne,
- kršiti pravila obnašanja obiskovalcev med obiskom.

Izjemoma so nekatere od teh dejavnosti dovoljene upravljavcu rezervata pri izvajanju upravljanja ozemlja po načrtu upravljanja rezervata.

Obiskovalcem ni dovoljen vstop v območje bočate lagune, okoliške habitate in območje Jezerce, ki se nahaja ob železnici. Nekatere spremembe namembnosti zemljišč niso dovoljene, razen izgradnje infrastrukture, namenjene obiskovalcem.

Poleg tega je Škocjanski zatok razglašen za območje ekološkega pomena (EPO) (Uredba o okoljih ekološkega pomena; Ur. list. RS št. 48/2004) in posebno varstveno območje (Natura 2000) (Uredba o posebnih varstvenih okoljih; Ur. list RS, št. 49/2004)

6. REZULTATI IN KOMENTARJI

Glede na to, kar je prikazano v razpredelnici 1, je bilo v zvezi s "sistemom lagune Caorle" na območju prisotnih 36% predlaganih ESS, 29% pa je bilo ustreznih.

Za območje "Zgornje beneške lagune" je bilo 17 % predlaganih ESS prisotnih na območju in 17 % pomembnih.

Za območje Cavana pri Tržiču je bilo prisotnih 23% ESS in 10% pomembnih.

Nazadnje, kar zadeva Škocjanski zatok, je na območju prisotnih 34% ESS, 17% je relevantnih.

Na splošno, vrsta ESS, ki se šteje za najpomembnejša na vsakem področju, predstavlja storitve uravnavanja in vzdrževanja, ki jih zagotavljajo biotski dejavniki.

Razpredelnica 1: skupni rezultati zbiranja podatkov 1. Število skupnih in ustreznih ESS za vsako območje, razdeljenih na biotske/abiotike in v tri kategorije: Oskrbovalne storitve, Uravnavanje & Ohranjanje, Kulturne storitve.

Območja	ESS skupaj izmerjeno	Relevantne ESS						
		Skupaj	Oskrbovalne storitve (biotski)	Uravnavanje & ohranjanje (biotski)	Kulturne storitve (Biotski)	Oskrbovalne storitve (abiotiki)	Uravnavanje & ohranjanje (abiotiki)	Kulturne storitve (abiotiki)
Zgornje beneške lagune	22	21	3	9	8	0	1	0
Laguna Caorle	32	26	7	10	7	2	0	0
Cavana pri Tržiču	21	9	0	8	0	0	1	0
Škocjanski zatok	31	15	0	4	6	0	1	4

6.1 Veneto

Razpredelnica 2a: Seznam priznanih ESS znotraj mokrišča Zgornje beneške lagune

Group Sklop	Class Razred	Description of service and connected habitat(s)/ Opis storitve in povezanega habitata	Is this ESS important/relevant for the Area? Ali je ta ESS pomemben/relevanten za območje?	Who is the stakeholder of this ESS? Kdo je deleženik teh ESS?
Cultivated terrestrial plants for nutrition, materials or energy Kopenske rastline, gojene za prehrano, materiale ali energijo	Fibres and other materials from cultivated plants, fungi, algae and bacteria for direct use or processing (excluding genetic materials) Vlakna in drugi materiali iz gojenih rastlin, gliv, alg in bakterij za neposredno uporabo ali predelavo (razen genskih materialov)	Na severni meji se nahajajo kmetijska območja, ki lahko vplivajo na različne onesnaževalce okolja in s tem na habitate, če jih upravljamo po logiki inovacij in če je učinkovito vzdrževanje melioracije	Lahko bi bilo relevantno	Kmetje, Konzorcij za melioracijo, Lastniki zemljišč
Reared aquatic animals for nutrition, materials or energy Vodne živali, vzgojene za hrano, materiale ali energijo	Animals reared by in-situ aquaculture for nutritional purposes Živali, vzrejene z akvakulturo in situ za prehranske namene	Proizvodnja gojenih rib in školjk. Zdi se, da je njihova proizvodnja pod nadzorom in bo morala biti vedno bolj, da se omejijo negativni učinki na morsko dno	Lahko bi bilo relevantno	Lastniki urejenih lagun ali koncesionarji
Wild plants (terrestrial and aquatic) for nutrition, materials or energy Divje rastline (kopenske in vodne) za prehrano, materiale ali energijo	Fibres and other materials from wild plants for direct use or processing (excluding genetic materials) Vlakna in drugi materiali iz divjih rastlin za neposredno uporabo ali predelavo (razen genskih materialov)	Zdi se, da je proizvodnja slamic zelo nizka, ker je proizvod uvožen iz tujine.	Trstičja so pomembna za ohranjanje mokrišč in tudi za odstranjevanje onesnaževanja.	Upravitelji SIC, lastniki zemljišč
Wild animals (terrestrial and aquatic) for nutrition, materials or energy Divje živali (kopenske in vodne) za prehrano, materiale ali energijo	Wild animals (terrestrial and aquatic) used for nutritional purposes Divje živali (kopenske in vodne) uporabljene za prehrano	Lov in ribolov v laguni. V najbolj notranjem območju severne lagune so precejšnje razširitve urejenih lagun	Tako lov kot ribolov v dolini sta znani in dolgoletni tradicionalni dejavnosti. To so dejavnosti, povezane s sezonskim in plimovanjem. V slednjem primeru lahko vplivajo na širjenje plime.	Ribiči urejenih lagun, lovci, ribiči

Group Sklop	Class Razred	Description of service and connected habitat(s)/ Opis storitve in povezanega habitata	Is this ESS important/relevant for the Area? Ali je ta ESS pomemben/relevanten za območje?	Who is the stakeholder of this ESS? Kdo je deleženik teh ESS?
Genetic material from plants, algae or fungi Genetski material iz rastlin, alg ali gliv	Seeds, spores and other plant materials collected for maintaining or establishing a population Semena, spore in drugi rastlinski materiali, zbrani za vzdrževanje ali vzpostavitev populacije	Zbiranje semen in divjih rastlin za razmnoževanje drevesnic in obnovo okolja.	Projekti obnove?	Upravljalci območij, Veneto Agricoltura, gozdarske službe, podjetja, ki izvajajo posege
Genetic material from plants, algae or fungi Genetski material iz rastlin, alg ali gliv	Higher and lower plants (whole organisms) used to breed new strains or varieties Zgornje in spodnje rastline (celi organizmi), ki se uporabljajo za vzrejo novih sevov ali sort	Pri obnovi sipin je mogoče nabirati rastlinski material v grude, ki jih je treba razdeliti za naravno razmnoževanje.	Zelo pomembno za nastanek prvih embrionalnih sipin	Upravljalci območij, Veneto Agricoltura, gozdarske službe, podjetja, ki izvajajo posege
Mediation of wastes or toxic substances of anthropogenic origin by living processes Posredovanje odpadkov ali strupenih snovi antropogenega izvora s strani procesov z živimi organizmi	Bio-remediation by micro-organisms, algae, plants, and animals Bio-bonifika s strani mikroorganizmov, alg, rastlin in živali	Fitoremediacijska območja, ki se nahajajo vzdolž kanalov in mokrišč so lahko zelo učinkovita. Tudi slana močvirja imajo sposobnost fitoremediacije	Da	Upravljalci območij, Veneto Agricoltura, gozdarske službe, podjetja, ki izvajajo posege, Dežela Veneto, ARPAV
Regulation of baseline flows and extreme events Prilagoditev osnovnih tokov in ekstremnih dogodkov	Hydrological cycle and water flow regulation (Including flood control, and coastal protection) Hidrološki cikel in regulacija pretoka vode (vključno z nadzorom poplav in zaščito obale)	Območja lagun s plimskimi tokovi, ki prenašajo usedline pri vhodu in izhodu iz pristanišča, območja, kjer plimovanje niha. Občutljivo ravnoesje med sladko vodo iz rek in slano vodo iz morja. Solina ima tudi uravnavno funkcijo plimskih tokov, kar vpliva na vse okoljske in antropogene sisteme lagune.	Da	Državljanstvo, Podjetja, Veneto Agricoltura, Občinske uprave, Turisti, Dežela Veneto, Turistična ponudba, Ribiči, Lovci, Okoljska društva, Pridelovalci urejenih lagun

Group Sklop	Class Razred	Description of service and connected habitat(s)/ Opis storitve in povezanega habitata	Is this ESS important/relevant for the Area? Ali je ta ESS pomemben/relevanten za območje?	Who is the stakeholder of this ESS? Kdo je deleženik teh ESS?
Lifecycle maintenance, habitat and gene pool protection Vzdrževanje življenjskega cikla, zaščita habitata in genskega sklada	Pollination (or 'gamete' dispersal in a marine context) Opraševanje (ali razpršitev 'gamet' v morskem kontekstu)	Prisotnost velike okoljske variabilnosti podpira znatne populacije opraševalcev.	Da	Državljanstvo, Čebelarji, Kmetje
Lifecycle maintenance, habitat and gene pool protection Vzdrževanje življenjskega cikla, zaščita habitata in genskega sklada	Seed dispersal Razpršitev gamet	Prisotnost dobrega okoljskega ravnovesja, ki omogoča naravno širjenje in obnovo.	DA	Državljanstvo, Čebelarji, Kmetje
Lifecycle maintenance, habitat and gene pool protection Vzdrževanje življenjskega cikla, zaščita habitata in genskega sklada	Maintaining nursery populations and habitats (Including gene pool protection) Vzdrževanje drevesnih populacij in habitatov (vključno z zaščito genskega sklada)	Ohranjanje prvotnih habitatov je eden od primarnih ciljev za vzpostavitev območij.	Da	Državljanstvo, Podjetja, Veneto Agricoltura, Občinske uprave, Turisti, Dežela Veneto, Turistična ponudba, Ribiči, Lovci, Okoljska društva, Pridelovalci urejenih lagun, Nadzorniki za javna dela
Regulation of soil quality Regulacija kakovosti tal	Weathering processes and their effect on soil quality Procesi atmosferskih sprememb in njihov vpliv na kakovost tal	Bistvena je prisotnost kolonizirajočih vrst, ki zaradi eolskega delovanja omogočajo utrjevanje robov peščenih močvirij in rastlinskih morskih globin	Da	Podjetja, Veneto Agricoltura, Občinske uprave, Turisti, Dežela Veneto, Turistična ponudba, Ribiči, Lovci, Okoljska društva, Pridelovalci urejenih lagun, Nadzorniki za javna dela

Group Sklop	Class Razred	Description of service and connected habitat(s)/ Opis storitve in povezanega habitata	Is this ESS important/relevant for the Area? Ali je ta ESS pomemben/relevanten za območje?	Who is the stakeholder of this ESS? Kdo je deleženik teh ESS?
Regulation of soil quality Regulacija kakovosti tal	Decomposition and fixing processes and their effect on soil quality Procesi razgradnje in fiksiranja ter njihov vpliv na kakovost tal	Biotska aktivnost živih vrst v naravnih območjih kopnega in vode zagotavlja pravilen cikel razgradnje organske snovi in ima funkcijo sequestracije CO ₂	Da	Podjetja, Veneto Agricoltura, Občinske uprave, Turisti, Dežela Veneto, Turistična ponudba, Ribiči, Lovci, Okoljska društva, Pridelovalci urejenih lagun
Water conditions Vodne razmere	Regulation of the chemical condition of salt waters by living processes Upravljanje kemijskega stanja slane vode z živimi procesi	Obpravljati je treba vprašanje dviga slanega klina in zgrajenih mokrišč na mokrih območjih lagunskih kanalov ter v dolinah in peščenih nasipih.	Da	Podjetja, Veneto Agricoltura, Občinske uprave, Turisti, Dežela Veneto, Turistična ponudba, Ribiči, Lovci, Okoljska društva, Pridelovalci urejenih lagun
Atmospheric composition and conditions Sestava in vremenske razmere	Regulation of chemical composition of atmosphere and oceans Regulacija kemične sestave ozračja in oceanov	Biotska površina lagun prispeva k uravljanju sestave ozračja in sequestracije CO ₂	Da	Podjetja, Veneto Agricoltura, Občinske uprave, Turisti, Dežela Veneto, Turistična ponudba, Ribiči, Lovci, Okoljska društva, Pridelovalci urejenih lagun
Physical and experiential interactions with natural environment Fizične in izkustvene interakcije z naravnim okoljem	Characteristics of living systems that enable activities promoting health, recuperation or enjoyment through active or immersive interactions Značilnosti živih sistemov, ki omogočajo dejavnosti, ki spodbujajo zdravje, okrevanje ali užitek z aktivnimi ali poglobljenimi interakcijami	Območje severne lagune je turistična destinacija (pohodniki, kolesarji, naravoslovci, šolske skupine). Urejene lagune in prosti del severne lagune so kraji za lovsko in ribiško dejavnost.	Da	Univerze, raziskovalci, študentje, Veneto Agricoltura, Konzorcij za bonifiko, občinske uprave, posamezni čolnarji, veslači, organizatorji potovanj
Intellectual and representative interactions with natural environment Intelektualne in reprezentativne interakcije	Characteristics of living systems that enable scientific investigation or the creation of traditional ecological knowledge Značilnosti živih sistemov, ki omogočajo znanstveno raziskovanje ali ustvarjanje tradicionalnega ekološkega znanja	Območje je predmet stalnih raziskav na področju okolja	Da	Univerze, raziskovalci, študentje, Konzorcij za bonifiko, občinske uprave

Group Sklop	Class Razred	Description of service and connected habitat(s)/ Opis storitve in povezanega habitata	Is this ESS important/relevant for the Area? Ali je ta ESS pomemben/relevanten za območje?	Who is the stakeholder of this ESS? Kdo je deleženik teh ESS?
Intellectual and representative interactions with natural environment Intelektualne in reprezentativne interakcije z naravnim okoljem	Characteristics of living systems that enable education and training Značilnosti živih sistemov, ki omogočajo izobraževanje in usposabljanje	Severno laguno obiskujejo šolske skupine, ki izvajajo dejavnosti usposabljanja, in študentje različnih univerz.	Da	Univerze, raziskovalci, študentje, občinske uprave
Intellectual and representative interactions with natural environment Intelektualne in reprezentativne interakcije	Characteristics of living systems that are resonant in terms of culture or heritage Značilnosti živih sistemov, ki so odmevni v smislu kulture ali dediščine	Bogastvo biotske raznovrstnosti in okolja lagune kot celote je treba ceniti tako zaradi kulturnih in varstvenih vidikov kot nenadomestljive dobrine, ki se lahko istoveti z dejansko dediščino.	Da	Državlani, Univerze, raziskovalci, študentje, Veneto Agricoltura, Konzorcij za bonifiko, občinske uprave
Intellectual and representative interactions with natural environment Intelektualne in reprezentativne interakcije	Characteristics of living systems that enable aesthetic experiences Značilnosti stanovanjskih sistemov, ki omogočajo estetska doživetja	Območja severne lagune tvorijo edinstvene pokrajine, velike zaznavne razsežnosti in so zato uporabna tako z vodnih kot s kopenskih opazovalnih točk.	Da	Državlani, Univerze, raziskovalci, študentje, Veneto Agricoltura, Konzorcij za bonifiko, občinske uprave
Spiritual, symbolic and other interactions with natural environment Duhovne, simbolne in druge interakcije z naravnim okoljem	Elements of living systems that have symbolic meaning Elementi živih sistemov, ki imajo simbolni pomen		Da	Državljanstvo
Spiritual, symbolic and other interactions with natural environment Duhovne, simbolne in druge interakcije z naravnim okoljem	Elements of living systems that have sacred or religious meaning Elementi živih sistemov, ki imajo sakralni ali verski pomen		Da	Književniki, pisatelji, pesniki, režiserji, kulturni promotorji državljanstvo
Spiritual, symbolic and other interactions with natural environment Duhovne, simbolne in druge interakcije z naravnim okoljem	Elements of living systems used for entertainment or representation Elementi živih sistemov, ki se uporabljajo za zabavo ali reprezentacijo	Laguna je predmet kulturnih in komunikacijskih izkušenj od literature, filmografije do najpreprostejših in najneposrednejših komunikacij prek družbenih medijev	Da	Književniki, pisatelji, pesniki, režiserji, kulturni promotorji

Group Sklop	Class Razred	Description of service and connected habitat(s)/ Opis storitve in povezanega habitata	Is this ESS important/relevant for the Area? Ali je ta ESS pomemben/relevanten za območje?	Who is the stakeholder of this ESS? Kdo je deleženik teh ESS?
Other biotic characteristics that have a non-use value Druge abiotične lastnosti, ki imajo neuporabno vrednost	Characteristics or features of living systems that have an option or bequest value Značilnosti ali lastnosti živih sistemov, ki imajo dedno opcijo ali vrednost	Laguna kot celota, in v tem primeru njen severni del, imata obstoječo vrednost, tudi ekonomsko vrednoteno, v smislu, da bi njuno osiromašenje predstavljalo izgubo na splošno ne glede na možnost njihove neposredne uporabe.	Da	Prebivalstvo na splošno
Surface water used for nutrition, materials or energy Površinska voda, ki se uporablja za hrano, materiale ali energijo	Surface water used as a material (non-drinking purposes) Površinska voda, ki se uporablja kot material (za nepitne namene)	Ravnovesje med sladko in slano vodo je bistveno pomembno za preživetje okolij lagune.	Da	Državljanstvo, kulturni in turistični subjekti, javna uprava
Regulation of baseline flows and extreme events Prilagoditev osnovnih tokov in ekstremnih dogodkov	Mass flows Masni tokovi	Zadrževanje izjemnih plimovanja predstavlja učinkovito zaščito zgodovinske, kulturne in stanovanjske dediščine, h kateri odločilno prispevajo peščeni nasipi.	Da	Državljan, občinska uprava in javna uprava nasploh, Upravitelj zgodovinske in arhitekturne dediščine

Območje lagune Caorle ima množico okolij in različnih gospodarskih realnosti z različnimi vplivi na ekosistem. Kljub temu slednje ponuja široko paleto ekosistemskih storitev, ki jih je mogoče uvrstiti v štiri različne kategorije: Oskrbovalne storitve (biotski), Uravnavanje & Ohranjanje (Biotski), Kulturne storitve (Biotski), Oskrbovalne storitve (abiotični).

Razpredelnica 2b: Seznam priznanih ESS znotraj mokrišča sistema lagune Caorle

Group Sklop	Class Razred	Description of service and connected habitat(s)/ Opis storitve in povezanega habitata	Is this ESS important/relevant for the Area? Ali je ta ESS pomemben/relevanten za območje?	Who is the stakeholder of this ESS? Kdo je deleženik teh ESS?
Cultivated terrestrial plants for nutrition, materials or energy Kopenske rastline, gojene za prehrano, materiale ali energijo	Cultivated terrestrial plants (including fungi, algae) grown for nutritional purposes Gojene kopenske rastline (vključno z gobami, algami), gojene za prehranske namene	Vir človeške prehrane iz ekstenzivnega poljedelstva: žita (koruza, pšenica, ječmen), blitva, soja, sončnica in ogrščica. Inovacija s pomočjo poskusnega poljedelstva v kraju Valle Vecchia. Vir hrane, varovanje in vpoklic za različne živalske vrste, ki so zaščitene z omrežjem Natura 2000. Vrsta agronomskega upravljanja lahko vpliva na kakovost različnih okoljskih matric in posledično na kakovost habitatov in vrst. Ohranjanje obdelovalnih površin je močno povezano s hidravlično rekultivacijo območja in zato z umetnim hidravličnim režimom.	Da, del površine študijskih območij je obdelan v prehranske namene.	Kmetje Predstavniki kmetijskega sektorja Konzorcij za melioracijo Veneto agricoltura Upravitelji območij Natura 2000 Lastniki zemljišč.
Cultivated terrestrial plants for nutrition, materials or energy Kopenske rastline, gojene za prehrano, materiale ali energijo	Cultivated plants (including fungi, algae) grown as a source of energy Gojene rastline (vključno z glivami, algami), gojene kot vir energije	Proizvodnja lesa iz borovega gozda za sekance. Na različnih območjih borovega gozda (na primer Zona Faro Bibione) je prisoten prezrel borov gozd z več stoječimi suhimi rastlinami z visoko nevarnostjo požarov in pomanjkanjem obnavljanja. Obstaja tudi minimalna kmetijska proizvodnja vrst za energetske povečanje proizvodov.	Da, kar zadeva gozdarski del, ne toliko zaradi gospodarske vrednosti, ampak zaradi gozdne bilance, zaščite obale z utrjenimi sipinami in požarne nevarnosti	Veneto Agricoltura Intermizoo SpA, Deželne gozdarske službe Lastniki zemljišč.
Reared aquatic animals for nutrition, materials or energy Vodne živali, vzgojene za hrano, materiale ali energijo	Animals reared by in-situ aquaculture for nutritional purposes Živali, vzrejene z akvakulturo in situ za prehranske namene	Pridelava gojenih rib v še aktivnih ribiških lagunah. Habitati, povezani z mokrišči s sladko in slano vodo.	Da, velik del območja je namenjen tem vodnim bazenom. Trenutno je proizvodnja rib zelo omejena in zaprta v nekaj dolin, glavna dejavnost pa je postal ribolov. Doline močno vplivajo na dinamiko lagune in kakovost vode.	Lastniki urejenih lagun Ribiči urejenih lagun Konzorcij za melioracijo Dežela Veneto

Group Sklop	Class Razred	Description of service and connected habitat(s)/ Opis storitve in povezanega habitata	Is this ESS important/relevant for the Area? Ali je ta ESS pomemben/relevanten za območje?	Who is the stakeholder of this ESS? Kdo je deleženik teh ESS?
Wild plants (terrestrial and aquatic) for nutrition, materials or energy Divje rastline (kopenske in vodne) za prehrano, materiale ali energijo	Fibres and other materials from wild plants for direct use or processing (excluding genetic materials) Vlakna in drugi materiali iz divjih rastlin za neposredno uporabo ali predelavo (razen genskih materialov)	Tradicionalna proizvodnja teh krajev je bila trstika (<i>Phragmites australis</i>), ki je bila uporabljena za tipične konstrukcije lagune Caorle: t.i. Casoni. Žal se trenutno uporablja material iz tujine, ki je slabe kakovosti. Na ravni upravljanja je treba trstiko odstraniti, da bi se izognili postopnemu zakopavanju in ohranili habitate mokrišč.	Da, da predstavim tako mokrišča kot tradicionalno vrednost Casonijev.	Lastniki Casonijev, Lokalna gradbena podjetja Upravitelji območij, ki so pomembna za Skupnost (SCI) Lastniki zemljišč Občinske uprave.
Wild animals (terrestrial and aquatic) for nutrition, materials or energy Divje živali (kopenske in vodne) za prehrano, materiale ali energijo	Wild animals (terrestrial and aquatic) used for nutritional purposes Divje živali (kopenske in vodne) uporabljene za prehrano	Prisotnost lovske dejavnosti (zlasti v dolinah) in ribolova v laguni.	Lov v dolinah je zelo priljubljena in iskana dejavnost, edinstvena in nekaj posebnega. Ribolov v laguni je tradicionalna dejavnost, povezana s ciklom letnih časov in plimovanja, z ravnovesjem med sladko in slano vodo. V obeh primerih so velike težave; v primeru lova v dolinah, ki je povezan s prekomerno obstojnostjo vode v kotanjah in z eutrofikacijo zaradi hranil. V primeru ribolova zaradi blage slanosti vode in nizke dinamike lagune.	Ribiči urejenih lagun Lovci Ribiči v laguni Konzorcij za melioracijo
Genetic material from plants, algae or fungi Genetski material iz rastlin, alg ali gliv	Seeds, spores and other plant materials collected for maintaining or establishing a population Semena, spore in drugi rastlinski materiali, zbrani za vzdrževanje ali vzpostavitev populacije	Zbiranje semen divjih rastlin za razmnoževanje drevesnic in obnovo okolja.	Pri različnih projektih za obnovo območij obalnih sipin in širše je pomembno zbiranje organskega materiala lokalnega izvora.	Upravitelji zavarovanih območij Veneto Agricoltura Deželne gozdarske službe Zasebna podjetja, ki izvajajo posege v okolje

Group Sklop	Class Razred	Description of service and connected habitat(s)/ Opis storitve in povezanega habitata	Is this ESS important/relevant for the Area? Ali je ta ESS pomemben/relevanten za območje?	Who is the stakeholder of this ESS? Kdo je deleženik teh ESS?
Genetic material from plants, algae or fungi Genetski material iz rastlin, alg ali gliv	Higher and lower plants (whole organisms) used to breed new strains or varieties Zgornje in spodnje rastline (celi organizmi), ki se uporabljajo za vzrejo novih sevov ali sort	Pri obnovi sipin je mogoče nabirati rastlinski material v grude, ki jih je treba razdeliti za naravno razmnoževanje. Vrste, kot je Agropyron.	Zelo pomembno za nastanek prvih embrionalnih sipin	Upravitelji zavarovanih območij Veneto Agricoltura Deželne gozdarske službe Zasebna podjetja, ki izvajajo posege v okolje
Mediation of wastes or toxic substances of anthropogenic origin by living processes Posredovanje odpadkov ali strupenih snovi antropogenega izvora s strani procesov z živimi organizmi	Bio-remediation by micro- organisms, algae, plants, and animals Bio-bonifika s strani mikroorganizmov, alg, rastlin in živali	Različna območja naravnega čiščenja, ki so nameščena vzdolž kanalov, na različnih mokriščih in na čelu glavnih odtokov obdelovalnih polj v kraju Valle Vecchia.	Da	Kmetje Konzorcij za melioracijo Zasebni lastniki Veneto agricoltura
Regulation of baseline flows and extreme events Prilagoditev osnovnih tokov in ekstremnih dogodkov	Hydrological cycle and water flow regulation (Including flood control, and coastal protection) Hidrološki cikel in regulacija pretoka vode (vključno z nadzorom poplav in zaščito obale)	Območja lagun s plimskimi tokovi, ki prenašajo usedline pri vhodu in izhodu iz lagune, območja, kjer plimovanje niha. Prisotnost Canale Cavrato, kanala, ki izteka iz poplav reke Tilment. Občutljivo ravnanje med sladko vodo, ki prihaja iz gora, in slano vodo, ki vstopa v laguno. Vidik, ki močno vpliva na vegetacijo, favno in antropogene dejavnosti. Prisotnost sistemov sipin za zaščito obalnega pasu in ozemelj, ki stojijo za njim. Smo na enem od redkih odsekov severnojadranske obale z naravnimi sipinami, ki ščitijo stabilizirana območja sipin in kmetijske površine za njimi pred vdorom slane vode.	Eden od temeljnih vidikov teh okolij.	Državljanstvo Kmetijska gospodarstva Veneto Agricoltura Konzorcij za bonifiko, občinske uprave Turisti Dežela Veneto Ribiči Lovci Okoljska združenja Ribiči urejenih lagun
Lifecycle maintenance, habitat and gene pool protection Vzdrževanje življenjskega cikla, zaščita habitata in genskega sklada	Pollination (or 'gamete' dispersal in a marine context) Opraševanje (ali razpršitev 'gamet' v morskem kontekstu)	Prisotnost velike okoljske variabilnosti podpira znatne populacije opraševalcev.	Da	Državljanstvo Kmetje Čebelarji
Lifecycle maintenance, habitat and gene pool protection Vzdrževanje življenjskega cikla, zaščita habitata in genskega sklada	Seed dispersal Razpršitev gamet	Prisotnost dobrega okoljskega ravnovesja, ki omogoča naravno širjenje in obnovo.	Da	Državljanstvo Kmetje Čebelarji

Group Sklop	Class Razred	Description of service and connected habitat(s)/ Opis storitve in povezanega habitata	Is this ESS important/relevant for the Area? Ali je ta ESS pomemben/relevanten za območje?	Who is the stakeholder of this ESS? Kdo je deleženik teh ESS?
Lifecycle maintenance, habitat and gene pool protection Vzdrževanje življenjskega cikla, zaščita habitata in genskega sklada	Maintaining nursery populations and habitats (Including gene pool protection) Vzdrževanje drevesnih populacij in habitatov (vključno z zaščito genskega sklada)	Ohranjanje prvotnih habitatov je eden od primarnih ciljev za vzpostavitev območij. Pred nami so zadnji in redki primeri neurbanizirane obale severnega Jadrana.	Da	Državljanstvo Kmetijska gospodarstva Veneto Agricoltura Konzorcij za bonifiko, občinske uprave Turisti Dežela Veneto Ribiči Lovci Okoljska združenja Ribiči urejenih lagun
Pest and disease control Zatiranje škodljivcev in bolezni	Pest control (including invasive species) Zatiranje škodljivcev (vključno z invazivnimi vrstami)	Tako na kmetijskem kot na okoljskem področju se sprejemajo strategije zatiranja (npr. izkoreninjenje tujerodnih rastlin), pa tudi ohranjanje habitata omogoča naravno zatiranje plevela.	Da	Državljanstvo Kmetijska gospodarstva Veneto Agricoltura Konzorcij za bonifiko, občinske uprave Okoljska združenja Ribiči urejenih lagun
Regulation of soil quality Regulacija kakovosti tal	Weathering processes and their effect on soil quality Procesi atmosferskih sprememb in njihov vpliv na kakovost tal	Bistvenega pomena je prisotnost kolonizirajočih vrst, ki zaradi vetrne aktivnosti omogočajo nastanek embrionalnih sipin. Kmetijsko podjetje Valle Vecchia izvaja kolobarjenje in metode pridelave z majhnim vplivom (trdo rastoča in minimalna obdelava tal in posevki za enkratno uporabo).	Da	Državljanstvo Kmetijska gospodarstva Veneto Agricoltura Konzorcij za bonifiko, občinske uprave Okoljska združenja Upravljalci plaž
Regulation of soil quality Regulacija kakovosti tal	Decomposition and fixing processes and their effect on soil quality Procesi razgradnje in fiksiranja ter njihov vpliv na kakovost tal	Biotska aktivnost živih vrst v naravnih območjih kopnega in vode zagotavlja pravilen cikel razgradnje organske snovi. Kmetijsko podjetje Valle Vecchia izvaja kolobarjenje in metode pridelave z majhnim vplivom (trdo rastoča in minimalna obdelava tal in posevki za enkratno uporabo).	Da	Kmetijska gospodarstva Veneto Agricoltura Konzorcij za bonifiko, občinske uprave Okoljska združenja

Group Sklop	Class Razred	Description of service and connected habitat(s)/ Opis storitve in povezanega habitata	Is this ESS important/relevant for the Area? Ali je ta ESS pomemben/relevanten za območje?	Who is the stakeholder of this ESS? Kdo je deleženik teh ESS?
Water conditions Vodne razmere	Regulation of the chemical condition of freshwaters by living processes Upravljanje kemijskega stanja sladke vode z živimi procesi	Učinek fitoremediacije mokrišč in lagunskih kanalov ter urejenih lagun. Problematika vzpona klina slane vode. Uporaba kmetijskih praks z majhnim vplivom v Valle Vecchia (edina sladka voda, ki je prisotna v Valle Vecchia, je meteorna voda, shranjena in uporabljena za namakanje).	Da	Kmetijska gospodarstva Veneto Agricoltura Konzorcij za bonifiko, občinske uprave Okoljska združenja
Atmospheric composition and conditions Sestava in vremenske razmere	Regulation of chemical composition of atmosphere and oceans Regulacija kemične sestave ozračja in oceanov	Visoko gozdno in biotsko območje v lagunah in kanalih. V Valle Vecchia je bilo med letoma 1996 in 2006 zasajenih približno 100 ha novih gozdnatih površin.	Da	Kmetijska gospodarstva Veneto Agricoltura Konzorcij za bonifiko, občinske uprave Okoljska združenja
Physical and experiential interactions with natural environment Fizične in izkustvene interakcije z naravnim okoljem	Characteristics of living systems that enable activities promoting health, recuperation or enjoyment through active or immersive interactions Značilnosti živih sistemov, ki omogočajo dejavnosti, ki spodbujajo zdravje, okrevanje ali užitek z aktivnimi ali poglobljenimi interakcijami	Območja so destinacija za kolesarje, pohodnike in šole za izobraževalne dejavnosti. Doline in laguna se uporabljajo za lov in rekreacijski ribolov. Območje Valle Vecchia je zelo obiskano, zlasti v spomladanskem in poletnem obdobju, da bi uživali na brezplačni plaži.	Da	Državljanstvo Kmetijska gospodarstva Veneto Agricoltura Konzorcij za bonifiko, občinske uprave Turisti Dežela Veneto Ribiči Lovci Okoljska združenja Ribiči urejenih lagun
Physical and experiential interactions with natural environment Fizične in izkustvene interakcije z naravnim okoljem	Characteristics of living systems that enable activities promoting health, recuperation or enjoyment through passive or observational interactions Značilnosti živih sistemov, ki omogočajo dejavnosti, ki spodbujajo zdravje, okrevanje ali uživanje s pasivnimi ali opazovalnimi interakcijami	Ta območja obiskujejo različni naravoslovci in opazovalci ptic	Da	Državljanstvo Opazovalci ptic Naravoslovni fotografi

Group Sklop	Class Razred	Description of service and connected habitat(s)/ Opis storitve in povezanega habitata	Is this ESS important/relevant for the Area? Ali je ta ESS pomemben/relevanten za območje?	Who is the stakeholder of this ESS? Kdo je deleženik teh ESS?
Intellectual and representative interactions with natural environment Intelektualne in reprezentativne interakcije z naravnim okoljem	Characteristics of living systems that enable scientific investigation or the creation of traditional ecological knowledge Značilnosti živih sistemov, ki omogočajo znanstveno raziskovanje ali ustvarjanje tradicionalnega ekološkega znanja	Območje je predmet stalnih raziskav na področju okolja	Da	Univerza Raziskovalci Študentje Veneto Agricoltura Konzorcij za bonifiko, občinske uprave
Intellectual and representative interactions with natural environment Intelektualne in reprezentativne interakcije z naravnim okoljem	Characteristics of living systems that enable education and training Značilnosti živih sistemov, ki omogočajo izobraževanje in usposabljanje	Območje Valle Vecchia obiskujejo šole za didaktične dejavnosti in univerzitetni študentje za pripravnništvo. Na območju je posebej opremljen Center za obiskovalce	Da	Šole Univerza Veneto Agricoltura Konzorcij za melioracijo Občinske uprave
Intellectual and representative interactions with natural environment Intelektualne in reprezentativne interakcije z naravnim okoljem	Characteristics of living systems that enable aesthetic experiences Značilnosti stanovanjskih sistemov, ki omogočajo estetska doživetja	To so edinstvena okolja in pokrajine, če jih gledamo s kopnega ali s čolna.	Da	Državljanstvo Občinske uprave Turisti Dežela Veneto Ribiči urejenih lagun
Other biotic characteristics that have a non-use value Druge abiotične lastnosti, ki imajo neuporabno vrednost	Characteristics or features of living systems that have an existence value Značilnosti ali lastnosti živih sistemov, ki imajo eksistencialno vrednost	Ta območja predstavljajo ostanek večje lagunske površine, ki je zdaj zmanjšana na minimum in je skoraj izginila.	Da	Državljanstvo Kmetijska gospodarstva Veneto Agricoltura Konzorcij za bonifiko, občinske uprave Turisti Dežela Veneto Ribiči Lovci Okoljska združenja Ribiči urejenih lagun

Group Sklop	Class Razred	Description of service and connected habitat(s)/ Opis storitve in povezanega habitata	Is this ESS important/relevant for the Area? Ali je ta ESS pomemben/relevanten za območje?	Who is the stakeholder of this ESS? Kdo je deleženik teh ESS?
Other biotic characteristics that have a non-use value Druge abiotične lastnosti, ki imajo neuporabno vrednost	Characteristics or features of living systems that have an option or bequest value Značilnosti ali lastnosti živih sistemov, ki imajo dedno opcijo ali vrednost	Območje je ohranitveno območje za habitate in vrste, ki so po Direktivi razvrščene kot ogrožene (npr. sistemi sipin)	Da	Državljanstvo Kmetijska gospodarstva Veneto Agricoltura Konzorcij za bonifiko, občinske uprave Turisti Dežela Veneto Ribiči Lovci Okoljska združenja Ribiči urejenih lagun
Surface water used for nutrition, materials or energy Površinska voda, ki se uporablja za hrano, materiale ali energijo	Surface water used as a material (non-drinking purposes) Površinska voda, ki se uporablja kot material (za nepitne namene)	Ravnovesje med sladko in slano vodo je bistveno za preživetje teh okolij. Eksperimentalni projekt v kraju Valle Vecchia hrani deževnico v višjem bazenu in jo uporablja za namakanje.	Da	Državljanstvo Kmetijska gospodarstva Veneto Agricoltura Konzorcij za bonifiko, občinske uprave Turisti Dežela Veneto Ribiči Lovci Okoljska združenja Ribiči urejenih lagun
Regulation of baseline flows and extreme events Prilagoditev osnovnih tokov in ekstremnih dogodkov	Liquid flows Pretoki tekočin	Cavrato velja za poplavni kanal reke Tilment. Sistem sipin in hrbtnih sipin pomaga ublažiti erozivne učinke morja.	Da	Državljanstvo Kmetijska gospodarstva Veneto Agricoltura Konzorcij za bonifiko, občinske uprave Dežela Veneto Ribiči Lovci Okoljska združenja Ribiči urejenih lagun

Območje lagune Caorle ima množico okolij in različnih gospodarskih realnosti z različnimi vplivi na ekosistem. Kljub temu slednje ponuja široko paleto ekosistemskih storitev, ki jih je mogoče uvrstiti v štiri različne kategorije: Oskrbovalne storitve (biotski), Uravnavanje & Ohranjanje (Biotski), Kulturne storitve (Biotski), Oskrbovalne storitve (abiotski).

6.2 Furlanija - Julijska krajina

Razpredelnica 3: Seznam priznanih ESS znotraj mokrišča na območju Cavana pri Tržiču

Group Sklop	Class Razred	Description of service and connected habitat(s)/ Opis storitve in povezanega habitata	Is this ESS important/relevant for the Area? Ali je ta ESS pomemben/relevanten za območje?	Who is the stakeholder of this ESS? Kdo je deleženik teh ESS?
Mediation of wastes or toxic substances of anthropogenic origin by living processes Posredovanje odpadkov ali strupenih snovi antropogenega izvora s strani procesov z živimi organizmi	Bio-remediation by micro-organisms, algae, plants, and animals Bio-bonifika s strani mikroorganizmov, alg, rastlin in živali	Nanaša se na biotop "Močvirje Cavana", ki je v celoti vključen v območje N2K. Območje obsega 44 ha med 133. Habitati N2K so: habitati, ki niso v interesu skupnosti; 7210; 3260.	ESS je potencialno pomemben, kar potrjuje bližina industrijskega in ladjedelniškega območja, ki vpliva na urbano in podeželsko območje, ter bližino mestnih in rekreacijskih območij.	Lokalna skupnost (Tržič in Staranzano) Turisti Gospodarski subjekti Marina Julia, Marina Nova (Tržič) in Lido di Staranzano
Mediation of wastes or toxic substances of anthropogenic origin by living processes Posredovanje odpadkov ali strupenih snovi antropogenega izvora s strani procesov z živimi organizmi	Filtration/sequestration/storage/accumulation by micro-organisms, algae, plants, and animals Filtracija/sekvestracija/shranjevanje/kopičenje s strani mikroorganizmov, alg, rastlin in živali	Nanaša se na biotop "Močvirje Cavana", ki je v celoti vključen v območje N2K. Območje obsega 44 ha med 133. Habitati N2K so: habitati, ki niso v interesu skupnosti; 7210; 3260.	ESS je potencialno pomemben, kar potrjuje bližina industrijskega in ladjedelniškega območja, ki vpliva na urbano in podeželsko območje, ter bližino mestnih in rekreacijskih območij.	Lokalna skupnost (Tržič in Staranzano) Turisti Gospodarski subjekti Marina Julia, Marina Nova (Tržič) in Lido di Staranzano
Mediation of nuisances of anthropogenic origin Posredovanje težav antropogenega izvora	Visual screening Vizualni pregled	Ustvarja varovalni pas okoli industrijske in ladjedelniške cone ter ob regionalni kolesarski poti (ReCiR) Habitat N2K so: 1420, 6430, 91E0, 91L0.	ESS je potencialno pomemben, kar potrjuje bližina industrijskega in ladjedelniškega območja, ki ima vpliv na urbano in podeželsko območje, ter bližino mestnih in rekreacijskih območij, kopališč (Marina Julia in Lido di Staranzano), regionalne kolesarske poti (ReCiR).	Lokalna skupnost (Tržič in Staranzano) Turisti Gospodarski subjekti Marina Julia, Marina Nova (Tržič) in Lido di Staranzano
Regulation of baseline flows and extreme events Prilagoditev osnovnih tokov in ekstremnih dogodkov	Control of erosion rates Nadzor stopnje erozije	Nanaša se na učinek morskih travnišč na zmanjšanje obalne erozije. Mokrišče ne prispeva k zmanjšanju stopnje erozije, ker ga od morja loči umeten jez. Habitati N2K so: 1110, 1140	ESS je pomemben z navedbo kopališča in javnih brezplačnih plaž.	Turisti Gospodarski subjekti Marina Julia, Marina Nova (Tržič) in Lido di Staranzano

Group Sklop	Class Razred	Description of service and connected habitat(s)/ Opis storitve in povezanega habitata	Is this ESS important/relevant for the Area? Ali je ta ESS pomemben/relevanten za območje?	Who is the stakeholder of this ESS? Kdo je deleženik teh ESS?
Lifecycle maintenance, habitat and gene pool protection Vzdrževanje življenjskega cikla, zaščita habitata in genskega sklada	Pollination (or 'gamete' dispersal in a marine context) Opraševanje (ali razpršitev 'gamet' v morskem kontekstu)	Nanaša se na raznolikost vrst, ki so ohranjene na območju N2K, ki zagotavlja habitat za opraševalce. Habitati N2K (relevantni za opraševalce) so: 6410, 6430, 7230.	ESS je potencialno pomemben glede na bližino rastlinjaka in cvetličarstva, nekaterih vinogradov.	Floricoltura Pinese
Lifecycle maintenance, habitat and gene pool protection Vzdrževanje življenjskega cikla, zaščita habitata in genskega sklada	Maintaining nursery populations and habitats (Including gene pool protection) Vzdrževanje drevesnih populacij in habitatov (vključno z zaščito genskega sklada)	Nanaša se na habitate drevesnic: morske travnike za morske vrste, zlasti pomembne za prehranjevanje želv. Kar zadeva kopensko stran, je habitat biotopa Risorgive dello Schiavetti pomemben za pestrost flore in ledeniških reliktoev, medtem ko je biotop Cavana pomemben za pestrost favne (rjavi lunj, jastreb Montagu, črni žoln), čeprav ne uporabno. Kakovost okolja se slabša zaradi zunanjih pritiskov. Območje se spreminja v ozko urbano predmestje med turističnimi objekti na zahodu in ladjedelnico na vzhodu.	ESS je pomemben za zainteresirane strani.	Šole za izobraževalne namene Univerze za raziskovalne namene Naravni turizem za rekreacijske namene
Water conditions Vodne razmere	Regulation of the chemical condition of freshwaters by living processes Upravljanje kemijskega stanja sladke vode z živimi procesi	Nanaša se na biotop "Risorgiva degli Schiavetti". Obstajajo trstičje, kladeti in higrofilni grmovi, ki so prepuščeni prosti dinamiki, medtem ko so drugi dragoceni habitati trenutno vlažni travniki. Habitat N2K so: 3260, 7210, 1420, 6410, 6430	ESS je potencialno pomemben, kar potrjuje bližina industrijskega in ladjedelniškega območja, ki vpliva na urbano in podeželsko območje.	Lokalna skupnost (Tržič in Staranzano) Turisti Gospodarski subjekti Marina Julia, Marina Nova (Tržič) in Lido di Staranzano
Water conditions Vodne razmere	Regulation of the chemical condition of salt waters by living processes Upravljanje kemijskega stanja slane vode z živimi procesi	Nanaša se na ureditev kemijskega stanja slane vode. Na podlagi »Poročila o stanju okolja 2018«, ki ga je objavila Območna agencija za varstvo okolja (ARPA FVG), je kemijsko stanje obalnih morskih voda ocenjeno kot »ni dobro«. Kljub temu habitat zagotavlja ustrezno storitev. Habitati N2K so: 1110, 1140	ESS je pomemben glede na antropogeni pritisk. Kvantitativni podatki trenutno niso na voljo. Morski travniki zagotavljajo to storitev, vendar prispevka ni mogoče oceniti.	Lokalna skupnost (Tržič in Staranzano) Turisti Gospodarski subjekti Marina Julia, Marina Nova (Tržič) in Lido di Staranzano Poklicni ribiči

Group Sklop	Class Razred	Description of service and connected habitat(s)/ Opis storitve in povezanega habitata	Is this ESS important/relevant for the Area? Ali je ta ESS pomemben/relevanten za območje?	Who is the stakeholder of this ESS? Kdo je deleženik teh ESS?
Physical and experiential interactions with natural abiotic components of the environment Fizične in izkustvene interakcije z naravnimi abiotскими komponentami okolja	Natural, abiotic characteristics of nature that enable active or passive physical and experiential interactions Naravne in abiotske značilnosti narave, ki omogočajo aktivne ali pasivne fizične in izkustvene interakcije	Nanaša se na didaktične poti, ki so nastale pred približno 10 leti. Trenutno se zdi, da niso v dobrem stanju. Uporabniki imajo težave pri dostopu do območja.	ESS se nanaša na biotop "Risorgive degli Schiavetti", za katerega je značilna prisotnost izvirov in kanalov, ki se povezujejo v zapleten sistem, ki je včasih neprepusten in ki ni bil spremenjen z melioracijo.	Sole: Znanstveni licej Buonarroti Združenje za varstvo narave Turisti

Partner je prisotne ESS razdelil v štiri podkategorije: 8 se štejejo za nerelevantne, 4 niso posebej pomembne, 5 potencialno relevantne, 4 pomembne. Tabela prikazuje 9 ustreznih ali potencialno pomembnih ESS. Verjetno majhno območje rezervata vpliva na majhno število ESS, ki se štejejo za pomembne, vendar vsi spadajo v kategorijo Uravnavanja in ohranjanja, tako po biotskih kot abiotskih dejavnikih.

6.3 Slovenia

Razpredelnica 4: Seznam priznanih ESS znotraj varovanega območja Natura 2000 Škocjanski zatok

Group Sklop	Class Razred	Description of service and connected habitat(s) Opis storitve in povezanega habitata	Is this ESS important/relevant for the Area? Ali je ta ESS pomemben/relevanten za območje?	Who is the stakeholder of this ESS? Kdo je deleženik teh ESS?
Mediation of nuisances of anthropogenic origin Posredovanje težav antropogenega izvora	Visual screening Vizualni pregled	Naravni rezervat Škocjanski zatok-Val Stagnon je zelena površina v okoliškem primestnem okolju, ki nudi vizualno zaščito predvsem za prebivalce lokalnih skupnosti v bližini rezervata. Dejansko so se cene nepremičnin v okolici zvišale zaradi vizualnega pregleda. Poleg tega je ob naravnih poteh dodana tudi lesena vizualna pregrada, ki preprečuje negativne vplive obiskovalcev na zavarovane vrste, omogoča pa organizacijo razglednih točk z odličnim razgledom na naravni rezervat.	Da	- Nepremičninske družbe - Občina Koper - Lokalno prebivalstvo - Obiskovalci rezervata - Ministrstva na državni ravni - Nakupovalna območja v bližini - Luka Koper - Potovalne agencije, hoteli in drugi akterji lokalnega turizma
Regulation of baseline flows and extreme events Prilagoditev osnovnih tokov in ekstremnih dogodkov	Hydrological cycle and water flow regulation (Including flood control, and coastal protection) Hidrološki cikel in regulacija pretoka vode (vključno z nadzorom poplav in zaščito obale)	Naravni rezervat Škocjanski zatok je pestro okolje, ki izhaja iz prepleta brakičnih (polslanih) in sladkovodnih življenjskih okolij, ki imajo pomembno vlogo pri uravnavanju vodnega ciklusa. Znano je, da iz sredozemskih močvirnih območij izhlapi več vode kot iz drugih ekosistemov, kot so na primer gozdovi in travniki. Poleg tega ta območja medsebojno delujejo s podzemno vodo, zmanjšujejo poplave in povečujejo pretoke v sušnem obdobju. Zato se s sposobnostjo ekosistemov naravnega rezervata Škocjanskega zatoka, da zadržujejo in kopičijo visoke vode, močno izboljša zaščita okolice pred poplavljanjem. Poleg tega je bil izveden drenažni sistem preko hidravličnih del skupaj z nekaterimi protipoplavnimi ukrepi na območju.	Da	- Kmetje in podjetja v kmetijskem sektorju - Občina Koper - Lokalno prebivalstvo - Nakupovalna območja v bližini - Luka Koper

Group Sklop	Class Razred	Description of service and connected habitat(s) Opis storitve in povezanega habitata	Is this ESS important/relevant for the Area? Ali je ta ESS pomemben/relevanten za območje?	Who is the stakeholder of this ESS? Kdo je deleženik teh ESS?
Atmospheric composition and conditions Sestava in vremenske razmere	Regulation of chemical composition of atmosphere and oceans Regulacija kemične sestave ozračja in oceanov	Ena najpomembnejših ekosistemskih storitev sredozemskih močvirskih območij, kot je Škocjanski zatok, je uravnavanje podnebja. S shranjevanjem in sekvenciranjem ogljika imajo te cone pomembno vlogo v globalnih ciklih ogljika. Prav tako lahko ustvarijo primernejšo mikroklimo z vplivom na lokalno temperaturo, količino padavin in druge meteorološke parametre. Naravni rezervat ponuja tudi možnosti za izobraževalne in raziskovalne dejavnosti v zvezi z vlogo sredozemskih močvirij pri sekvenciranju ogljika in pri uravnavanju kemične sestave ozračja.	Da	- Nepremičninske družbe - Obiskovalci naravnega rezervata - Občina Koper - Skupina strokovnjakov - Lokalno prebivalstvo - Nakupovalna območja v bližini - Luka Koper - Srednje šole, študenti - Potovalne agencije, hoteli, akterji v turističnem sektorju - Univerze in raziskovalne ustanove
Atmospheric composition and conditions Sestava in vremenske razmere	Regulation of temperature and humidity, including ventilation and Transpiration Upravljanje temperature in vlažnosti, vključno s prezračevanjem in transpiracijo	Naravni rezervat Škocjanski zatok je sredozemsko močvirje, ki vpliva na mikroklimatske razmere predvsem z evapotranspiracijo, prezračevanjem in izhlapevanjem. Na ta način uravnava lokalno vlažnost. Ker so prehodni ekosistemi, lahko shranijo več toplote in upočasnijo temperaturno nihanje. Potem lahko uravnava okoliško klimo. Z izboljšanjem mikroklimatskega ekosistema naravnega rezervata pozitivno vplivajo na zdravje prebivalcev, obiskovalcev in turistov.	Da	- Kmetje in podjetja v kmetijskem sektorju - Nepremičninske družbe - Obiskovalci naravnega rezervata - Občina Koper - Skupina strokovnjakov - Lokalno prebivalstvo - Ministrstva na državni ravni - Nakupovalna območja v bližini - Luka Koper - Srednje šole, študenti - Potovalne agencije, hoteli, akterji v turističnem sektorju - Univerze in raziskovalne ustanove
Physical and experiential interactions with natural environment Fizične in izkušne interakcije z naravnim okoljem	Characteristics of living systems that enable activities promoting health, recuperation or enjoyment through active or immersive interactions Značilnosti živih sistemov, ki omogočajo dejavnosti, ki spodbujajo zdravje, okrevanje ali užitek z	Naravni rezervat Škocjanski zatok ponuja možnosti za sprehode ali rekreacijo po poteh, namenjenih obiskovalcem, ponuja organizirane obiske na konjih in različne druge možnosti za trajnostni turizem. Vse te aktivnosti pozitivno vplivajo na zdravje obiskovalcev. Sprehodi v naravi, opazovanje flore in favne, vožnje s kolesom do naravnega rezervata iz bližnjih mestnih in turističnih območij ter druge dejavnosti, organizirane v okviru naravnega rezervata, so koristne za telesno zdravje in za obiskovalce in lokalne skupnosti, ki te storitve uporabljajo.	Da	- Nepremičninske družbe - Obiskovalci naravnega rezervata - Društva za skupinske izlete - Rekreativci - Občina Koper - Skupina strokovnjakov - Lokalno prebivalstvo - Ministrstva na državni ravni - Šole vseh stopenj

Group Sklop	Class Razred	Description of service and connected habitat(s) Opis storitve in povezanega habitata	Is this important/relevant for the Area? Ali je ta ESS pomemben/relevanten za območje?	Who is the stakeholder of this ESS? Kdo je deleženik teh ESS?
	aktivnimi ali poglobljenimi interakcijami			Potovalne agencije, hoteli, akterji v turističnem sektorju
Physical and experiential interactions with natural environment Fizične in izkustvene interakcije z naravnim okoljem	Characteristics of living systems that enable activities promoting health, recuperation or enjoyment through passive or observational interactions Značilnosti živih sistemov, ki omogočajo dejavnosti, ki spodbujajo zdravje, okrevanje ali uživanje s pasivnimi ali opazovalnimi interakcijami	Naravni rezervat ponuja možnosti za opazovanje ptic in drugih živih vrst, fotografiranje narave, raziskovanje in okoljsko izobraževanje (posebne značilnosti živih sistemov omogočajo pasivne ali opazovalne interakcije). Da bo vsak obiskovalec imel prijetno izkušnjo in da hkrati ni negativnih vplivov na ekosisteme, morajo obiskovalci svoje vedenje prilagoditi tako, da ne motijo zaščitene vrste. Neposreden stik z naravo v naravnem rezervatu izboljšuje zdravje obiskovalcev. Poleg tega edinstveni objekti za opazovanje zelene narave predstavljajo prednost za nepremičninske družbe, saj povečujejo možnosti prodaje okoliških zemljišč. Naravni rezervat ponuja tudi izletniške možnosti za šolske skupine, turiste in druge obiskovalce.	Da	- Nepremičninske družbe - Obiskovalci naravnega rezervata - Društva za skupinske izlete - Opazovalci ptic in drugi ljubitelji narave - Skupina strokovnjakov - Lokalno prebivalstvo - Društva za varstvo invalidov - Ministrstva na državni ravni - Fotografsko društvo Koper, foto klubi, posamezni fotografi narave - Luka Koper - Šole vseh stopenj - Občina Koper - Potovalne agencije, hoteli, akterji v turističnem sektorju - Univerze in raziskovalne ustanove
Intellectual and representative interactions with natural environment Intelektualne in reprezentativne interakcije z naravnim okoljem	Characteristics of living systems that enable scientific investigation or the creation of traditional ecological knowledge Značilnosti živih sistemov, ki omogočajo znanstveno raziskovanje ali ustvarjanje tradicionalnega ekološkega znanja	Naravni rezervat Škocjanski zatok je sredozemsko močvirje in predstavlja največje slačičasto močvirje v Sloveniji, ki obsega približno 122 ha. Zaradi bogastva flore in favne je to območje z naravoslovnega vidika eno najpomembnejših v Sloveniji. Poleg tega ima naravni rezervat Škocjanski zatok poseben ekološki pomen, ki omogoča znanstveno raziskovanje ali ustvarjanje tradicionalnega ekološkega znanja, ker je: - Naravni rezervat (Zakon o naravnem rezervatu Škocjanski zatok; Ur. list RS, št. 20/1998) - Posebno varstveno območje (Natura 2000) (Uredba o posebnih varstvenih okoljih; Ur. list RS št. 49/2004) - Območje ekološkega pomena (EPO) (Uredba o okoljih ekološkega pomena, Uradni list RS št. 48/2004).	da	- Obiskovalci naravnega rezervata - Društva na skupinskih izletih - Skupina strokovnjakov - Lokalno prebivalstvo - Društva za varstvo invalidov - Luka Koper - šole vseh stopenj - Potovalne agencije, hoteli, akterji v turističnem sektorju - Univerze in raziskovalne ustanove

Group Sklop	Class Razred	Description of service and connected habitat(s) Opis storitve in povezanega habitata	Is this ESS important/relevant for the Area? Ali je ta ESS pomemben/relevanten za območje?	Who is the stakeholder of this ESS? Kdo je deleženik teh ESS?
		Ima tudi posebno naravno (geomorfološko, hidrološko, botanično, zoološko in ekosistemsko) vrednost na podlagi Pravilnika o določitvi in varstvu naravnih vrednot; Ur. list RS št. 111/2004. V melioraciji Bertocchi je ob robu sladkovodnega območja speljana več kot dva kilometra krožna učna pot, ki se prične pri vходу v rezervat. Na nekaterih ključnih točkah se učna pot razširi v opazovalnice, opremljene z informacijskimi tablamami o flori in favni Škocjanskega zatoka. Obiskovalci imajo ob sprehodu po učni poti možnost odkrivati bogat živalski in rastlinski svet, ki je prisoten na območju. Območje je bilo obogateno z vnosom kamarških konjev in velikanskega podolskega goveda, ki s pašo prispevata k nadzoru vegetacije v rezervatu.		Upravljalci mokrišč v Sloveniji in tujini

Group Sklop	Class Razred	Description of service and connected habitat(s) Opis storitve in povezanega habitata	Is this important/relevant for the Area? Ali je ta ESS pomemben/relevanten za območje?	Who is the stakeholder of this ESS? Kdo je deleženik teh ESS?
Intellectual and representative interactions with natural environment Intelektualne in reprezentativne interakcije z naravnim okoljem	Characteristics of living systems that are resonant in terms of culture or heritage Značilnosti živih sistemov, ki so odmevni v smislu kulture ali dediščine	Nastanek Škocjanskega zaliva in kasneje zatoka je ozko povezan z urbanim razvojem samega mesta Koper in njegove okolice, že v času Rimljanov. V preteklosti so bile tu soline. V času Beneške republike po letu 1279 se je solinarstvo ob zalivu močno razmahnilo. Po zatonu Beneške republike so začele propadati tudi soline. Zaradi padca cene soli so bile soline do leta 1911 popolnoma opuščene. Naslednja tri desetletja so bile prepuščene različnim vremenskim vplivom. Večkrat jih je zalilo tudi morje. Zato se je takratna italijanska oblast odločila za izsušitev opuščanih solin in regulacijo vodotokov. V obdobju 1932-1939 je bila izvedena večina vodnoureditvenih del. V začetku šestdesetih let 20. stoletja so ob samem mestu Koper začeli graditi pristanišče, ki se je širilo proti Ankaranu. Otoško mesto je izgubljalo svojo prvobitnost. Škocjanski zaliv pa je postajal čedalje bolj zaprt, postal je zatok. Danes je ta delček slovenskega morja, ujet med Koprsko, koprsko luko in obalno avtocesto poslednja živa priča, da je bil Koper nekoč res otok. Zato naravni rezervat Škocjanski zatok ponuja priložnost za razumevanje lokalne identitete in zgodovine. Danes predstavlja največje zaščiteno brakičasto mokrišče v Sloveniji.	Da	• Obiskovalci naravnega rezervata • Združenje likovnih pedagogov in druga kulturna društva • Skupina strokovnjakov • Italijanska manjšina • Občina Koper • Potovalne agencije, hoteli, akterji v turističnem sektorju • Univerze in raziskovalne ustanove

Group Sklop	Class Razred	Description of service and connected habitat(s) Opis storitve in povezanega habitata	Is this ESS important/relevant for the Area? Ali je ta ESS pomemben/relevanten za območje?	Who is the stakeholder of this ESS? Kdo je deleženik teh ESS?
Other biotic characteristics that have a non-use value Druge abiotske lastnosti, ki imajo neuporabno vrednost	Characteristics or features of living systems that have an existence value Značilnosti ali lastnosti živih sistemov, ki imajo eksistencialno vrednost	Ekosistemske storitve, ki temeljijo na biotskih značilnostih tega območja, so za človeka izjemno dragocene. Mokrišča na splošno sodijo med ekosisteme z eno največjih biotskih raznovrstnosti in produktivnosti na planetu, zato imajo velik družbeno-ekonomski pomen za lokalne skupnosti. Bračkasta mokrišča, kot je naravni rezervat Škocjanski zatok, zagotavljajo ekosistemske storitve, ki so pomembne za vzdrževanje in uravnavanje naravnih procesov, ohranjanje biotske raznovrstnosti, pa tudi številne kulturne storitve, pomembne za lokalne skupnosti. Vendar pa imajo ta področja tudi obstoječo vrednost: vrednost, ki jo ljudje pridobivajo iz zavedanja, da nekaj obstaja, tudi če se ne uporablja. Povezan je s pomenom, da so ljudje navezani na naravo iz etičnih razlogov (notranja vrednost) in medgeneracijske pravičnosti (podedovana vrednost). Zaradi teh razlogov je naravni rezervat Škocjanski zatok še posebej cenjen v lokalnih skupnostih in ga podpirajo z donacijami in prostovoljnimi delom.	Da	- Obiskovalci naravnega rezervata - Občina Koper - Skupina strokovnjakov - Lokalno prebivalstvo - Ministrstva na državni ravni - Luka Koper - Šole vseh stopenj - Potovalne agencije, hoteli, akterji v turističnem sektorju - Univerze in raziskovalne ustanove
Other biotic characteristics that have a non-use value Druge abiotske lastnosti, ki imajo neuporabno vrednost	Characteristics or features of living systems that have an option or bequest value Značilnosti ali lastnosti živih sistemov, ki imajo dedno opcijo ali vrednost	Naravni rezervat Škocjanski zatok ima biotske značilnosti, ki imajo neobvezno ali dedno vrednost. V osemdesetih letih prejšnjega stoletja je bil namenjen popolni zapolnitvi bočate lagune za namene urbanizacije. Kot rezultat prizadevanj okoljevarstvenikov lokalne skupnosti, nevladnih organizacij in prostovoljskih organizacij je bilo območje prvič zaščiteno leta 1993 in razglašeno za naravni rezervat. Imenovanje je temeljilo na izjemni biotski raznovrstnosti ekosistema pred degradacijo. Območje je bilo razglašeno tudi za ekološko pomembno območje in območje posebne naravne vrednote. Lokalni prebivalci so že večkrat izrazili željo, da bi te vrednote prenesli tudi na prihodnje generacije. Zato to območje ponuja različne možnosti za moralno blaginjo, ki temelji na varovanju območja in ohranjanju njegovih biotskih dejavnikov tudi za prihodnje generacije.	Da	- Obiskovalci naravnega rezervata - Občina Koper - Skupina strokovnjakov - Lokalno prebivalstvo - Ministrstva na državni ravni - Luka Koper - Šole vseh stopenj - Potovalne agencije, hoteli, akterji v turističnem sektorju - Univerze in raziskovalne ustanove

Group Sklop	Class Razred	Description of service and connected habitat(s) Opis storitve in povezanega habitata	Is this ESS important/relevant for the Area? Ali je ta ESS pomemben/relevanten za območje?	Who is the stakeholder of this ESS? Kdo je deleženik teh ESS?
Mediation of nuisances of anthropogenic origin Posredovanje težav antropogenega izvora	Mediation of nuisances by abiotic structures or processes Posredovanje težav antropogenega izvora	Naravni rezervat Škocjanski zatok ima naravne abiotske razmere, ki lahko posredujejo težave antropogenega izvora, ki so zlasti povezane z onesnaževanjem in urbanizacijo. Pravzaprav gre za zeleno površino v primestnem okolju, ki ima zaščitni učinek, poleg tega pa zmanjšuje možnost poplav in tudi blaži onesnaževanje vode.	Da	- Obiskovalci naravnega rezervata - Nepremičninske družbe - Občina Koper - Občina Ankaran - Lokalno prebivalstvo - Ministrstva in javni organi na nacionalni ravni - Nakupovalna območja v bližini - Luka Koper - Potovalne agencije, hoteli, akterji v turističnem sektorju - Akterji v kmetijskem sektorju
Physical and experiential interactions with natural abiotic components of the environment Fizične in izkustvene interakcije z naravnimi abiotskimi komponentami okolja	Natural, abiotic characteristics of nature that enable active or passive physical and experiential interactions Naravne in abiotske značilnosti narave, ki omogočajo aktivne ali pasivne fizične in izkustvene interakcije	Naravni rezervat Škocjanski zatok ponuja zelene strukture za različna aktivna ali pasivna doživetja, ki vam omogočajo, da odkrijete in izveste več o različnih abiotskih okoljskih dejavnikih tega območja in vplivu, ki ga imajo ti dejavniki na obstoječo favno in floro na območju (interakcija med okoljem in živimi bitji). Nekatere abiotske vidike je mogoče izkusiti pasivno z opazovanjem, druge tudi aktivno s praktičnimi demonstracijami. Program okoljske vzgoje je mogoče prilagoditi potrebam različnih interesnih skupin.	Da	- Obiskovalci naravnega rezervata - Nepremičninske družbe - Društva na skupinskih izletih - Opazovalci ptic in drugi ljubitelji narave - Skupina strokovnjakov - Lokalno prebivalstvo - Društva za varstvo invalidov - Ministrstva in javni organi na nacionalni ravni - Fotografsko društvo Koper, foto klubi, posamezni fotografi narave - Luka Koper - Šole vseh stopenj - Občina Koper - Potovalne agencije, hoteli, akterji v turističnem sektorju - Univerze in raziskovalne ustanove

Group Sklop	Class Razred	Description of service and connected habitat(s) Opis storitve in povezanega habitata	Is this important/relevant for the Area? Ali je ta ESS pomemben/relevanten za območje?	Who is the stakeholder of this ESS? Kdo je deleženik teh ESS?
Intellectual and representative interactions with abiotic components of the natural environment Intelektualne in reprezentativne interakcije z abiotičnimi komponentami naravnega okolja	Natural, abiotic characteristics of nature that enable intellectual interactions Naravne in abiotične značilnosti narave, ki omogočajo intelektualne interakcije	Edinstvene naravne in abiotične značilnosti Škocjanskega zatoka zagotavljajo možnosti za raziskave, spremljanje in izobraževalne dejavnosti v zvezi z okoljskimi abiotičnimi dejavniki. Tako se ustvarjajo interakcije in intelektualne vrednote med različnimi interesnimi skupinami, ki se ukvarjajo z raziskovanjem in poučevanjem tega področja. Ta storitev je še posebej pomembna za nekatere interesne skupine, kot so šolske skupine, raziskovalci in študenti. Obiskovalci lahko tudi doživijo in razmišljajo o posebnih naravnih, abiotičnih razmerah tega območja.	Da	- Obiskovalci naravnega rezervata - Nepremičninske družbe - Društva na skupinskih izletih - Skupina strokovnjakov - Navdušeni nad tekom in drugimi rekreacijskimi dejavnostmi - Lokalno prebivalstvo - Ministrstva in javni organi na nacionalni ravni - Šole vseh stopenj - Občina Koper - Potovalne agencije, hoteli, akterji v turističnem sektorju - Univerze in raziskovalne ustanove
Spiritual, symbolic and other interactions with the abiotic components of the natural environment uhovne, simbolne in druge vrste interakcije z abiotičnimi komponentami naravnega okolja	Natural, abiotic characteristics of nature that enable spiritual, symbolic and other interactions Naravne in abiotične značilnosti narave, ki omogočajo duhovne, simbolne in druge vrste interakcije	Posebna zgodovina nastanka in ohranjanja naravnega rezervata Škocjanski zatok in tukaj prisotne abiotične naravne razmere omogočajo duhovne, simbolne in druge interakcije, ki so posebnega pomena za nekatere interesne skupine in predvsem za lokalne skupnosti. Zlasti oblikovanje tega naravnega območja je povezano s kulturno-zgodovinsko dediščino tega območja. Te ekosistemske storitve omogočajo tudi oblikovanje edinstvenih turističnih programov, ki povezujejo naravno in kulturno dediščino območja.	Da	- Obiskovalci naravnega rezervata - Združenje likovnih pedagogov in druga kulturna društva - Lokalno prebivalstvo - Italijanska manjšina - Občina Koper - Potovalne agencije, hoteli, akterji v turističnem sektorju - Univerze in raziskovalne ustanove
Other abiotic characteristics that have a non-use value Druge abiotične lastnosti, ki imajo neuporabno vrednost	Natural, abiotic characteristics or features of nature that have either an existence, option or bequest value Naravne, abiotične ali značilnosti narave, ki imajo vrednost obstoja, možnosti ali zapuščine	Naravni rezervat Škocjanski zatok ima abiotične značilnosti narave, ki imajo vrednost obstoja, možnosti ali zapuščine. Dejansko območje zagotavlja edinstvene abiotične razmere, ki so priznane in zaščitene naravne vrednote. Zaščita (abiotične) naravne vrednosti je pomembna za naslednje generacije, saj z varovanjem abiotičnih razmer ohranjamo habitate in varujemo biotsko raznovrstnost. Za lokalne prebivalce je pomembno vedeti, da se naravne razmere v zavarovanem območju ohranjajo neokrnjene, kljub onesnaženosti in urbanizaciji okolice. To je povezano s pomenom, da so ljudje povezani z naravo iz etičnih, simbolnih in zdravstvenih razlogov. Poleg tega je pomembno, da	Da	- Obiskovalci naravnega rezervata - Občina Koper - Skupina strokovnjakov - Lokalno prebivalstvo - Ministrstva in javni organi na nacionalni ravni - Luka Koper - Šole vseh stopenj - Potovalne agencije, hoteli, akterji v turističnem sektorju

Group Sklop	Class Razred	Description of service and connected habitat(s) Opis storitve in povezanega habitata	Is this ESS important/relevant for the Area? Ali je ta ESS pomemben/relevanten za območje?	Who is the stakeholder of this ESS? Kdo je deleženik teh ESS?
		<i>te vrednosti prenesemo tudi na naslednje generacije (depotna vrednost).</i>		<i>Univerze in raziskovalne ustanove</i>

Tako kot v primeru lagune Caorle tudi Škocjanski zatok ponuja prebivalstvu številne ekosistemske storitve, ki jih je mogoče pripisati predvsem kategorijama "Upravljanje & Ohranjanje (biotski in abiotski)" in " Kulturne storitve (biotski)".

7. BIBLIOGRAFIJA

Mokriščna pogodba sistema lagune Caorle; dogovor o načrtovanju, ki je bil sklenjen v skladu s čl. 2, odstavek 203, črka a) zakona 662/96

<http://www.bonificavenetorientale.it/contratto-laguna-caorle-master/contratto-laguna-caorle-3/> Documenti finali del Contratto di Area Umida del Sistema della Laguna di Caorle, Dosje karakterizacije. Pregledano 29. oktobra 2020

<http://ambientalistimonfalcone.it/mappa-aree-umide-monfalcone/> Pregledano 20. novembra 2020.

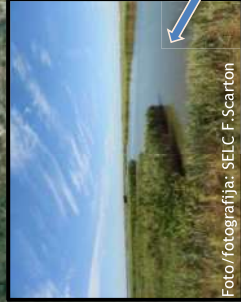
<https://www.regione.fvg.it/rafvvg/cms/RAFVG/ambiente-territorio/tutela-ambiente-gestione-risorse-naturali/FOGLIA203/FOGLIA53/> pregledano 29. oktobra 2020

<https://www.ecomuseoterritori.it/territorio/turisti-a-km-zero/105-siti-di-interesse-naturalistico/cavana-di-monfalcone/106-cavana-di-monfalcone.html> pregledano 29. oktobra 2020

<https://www.skocjanski-zatok.org/it/> pregledano 20. novembra 2020

<https://cices.eu/> pregledano 30. oktobra 2020

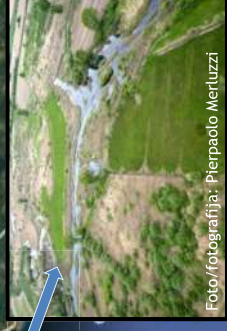
Mreža območij Natura 2000 ZSC IT 3330007 Ukrepi za ohranjanje specifičnih območij CAVANA DI MONFALCONE Velja od 13.2.2020, izvleček iz DGR 134 z dne 30.1.2019

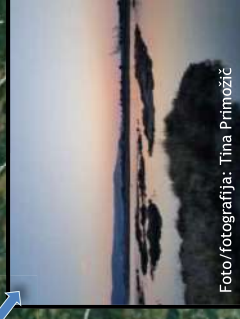
Foto/fotografia: SELC F. Scarton

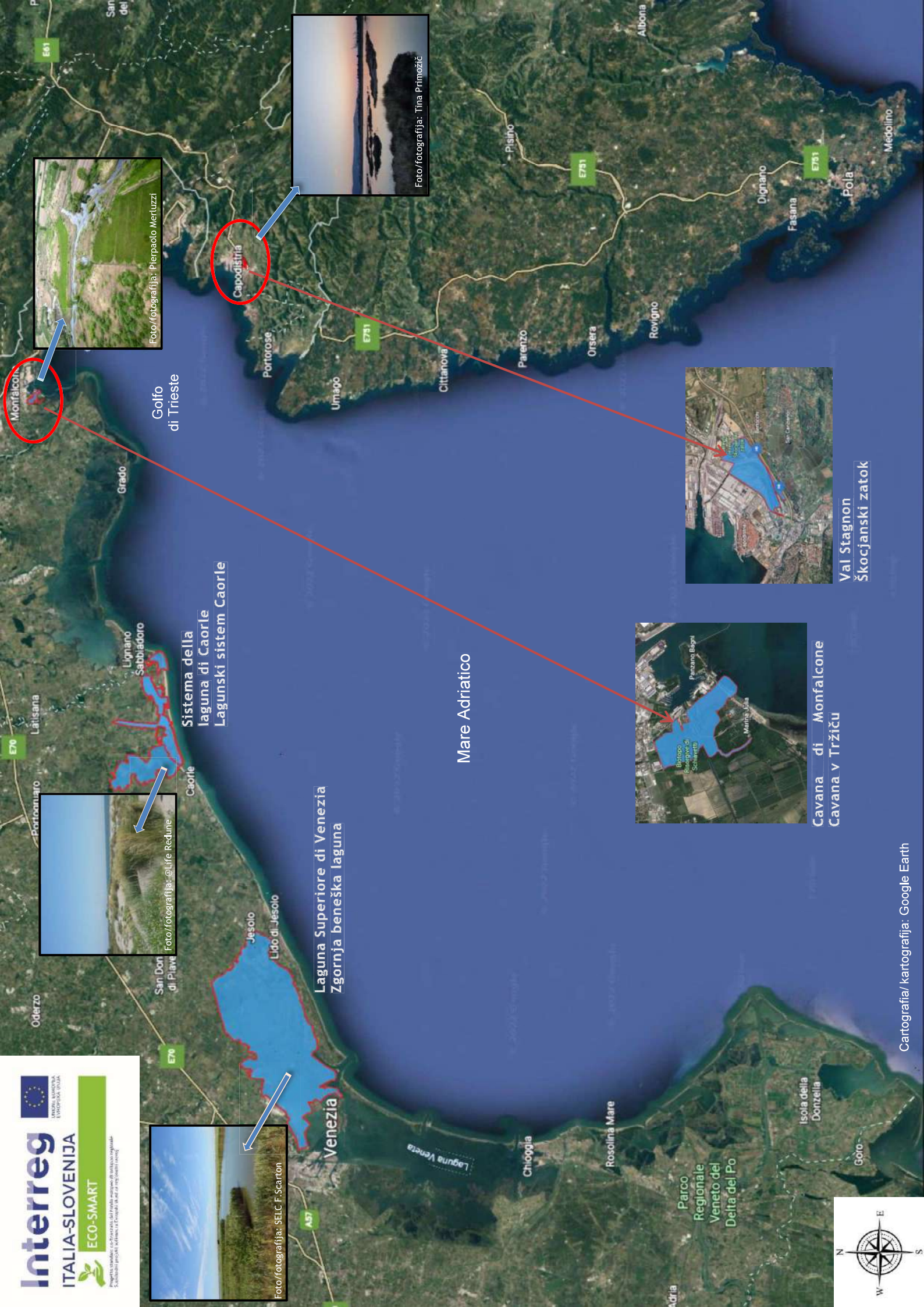
Foto/fotografia: @Life Redune

Foto/fotografia: Pierpaolo Merluzzi

Foto/fotografia: Tina Primožič

Golfo di Trieste

Sistema della
laguna di Caorle
Lagunski sistem Caorle

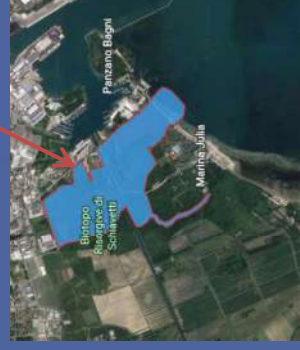
Laguna Superiore di Venezia
Zgornja beneška laguna

Venezia

Mare Adriatico

Val Stagnon
Škocjanski zatok

Cavana di Monfalcone
Cavana v Tržiču

